

Europska
komisija

EU &

Interaktivna inačica ove publikacije s poveznicama na internetski sadržaj dostupna je u formatima PDF i HTML na:

<http://publications.europa.eu/webpub/com/eu-and-me/hr/>

europa.eu/teachers-corner/home_hr.htm

Europska komisija
Glavna uprava za komunikaciju
Odjel za informiranje građana
1049 Bruxelles
BELGIJA

Sastavljeno u lipnju 2017.

Tekst ove publikacije temelji se na njemačkom rukopisu publikacije iz 2010. „Europa: časopis za mlade“, Eckart D. Stratenschulte, Europska akademija Berlin. Tekst za ovo izdanje prerađila je i osuvremenila Glavna uprava za komunikaciju Europske komisije.

Print	ISBN 978-92-79-64064-3	doi:10.2775/9157	NA-06-16-308-HR-C
PDF	ISBN 978-92-79-64055-1	doi:10.2775/818539	NA-06-16-308-HR-N
HTML	ISBN 978-92-79-71120-6	doi:10.2775/128091	NA-06-16-308-HR-Q

Luxembourg: Ured za publikacije
Europske unije, 2017.

© Europska unija, 2017.

Ponovna uporaba dopuštena je uz navođenje izvora. Politika ponovne uporabe dokumenata Europske komisije uređena je Odlukom 2011/833/EU (SL L 330, 14.12.2011., str. 39.). Za svaku uporabu ili umnožavanje fotografija ili druge građe koja nije zaštićena autorskim pravom EU-a dopuštenje treba zatražiti izravno od nositelja autorskih prava.

Printed in Germany.

AUTORSKO PRAVO

Sve fotografije zaštićene su autorskim pravom
Europske unije, osim:

Fotografije

Naslovnica: © Patrick Sheàndell O' Carroll/PhotoAlto

Str. 1. © iStock.com/kentarcajuan

Ilustracije

Str. 1. © iStock.com/lushik

Str. 11. © iStock.com/TCmake_photo

Str. 13. © iStock.com/molotovcoketail

Str. 20. © iStock.com/macrovector

Str. 27. © iStock.com/macrovector

Str. 28. © iStock.com/AF-studio

Str. 31. © iStock.com/DenPotisev

Str. 32. © iStock.com/nadia_bormotova

Str. 33. © iStock.com/vladwel

Str. 37. © iStock.com/Jane_Kelly

Str. 45. © iStock.com/blueberry

Str. 48. © iStock.com/steinar14

EU &

J A

**EU &
JA**

Ako ste građanin neke zemlje EU-a, ujedno ste i građanin Unije. No što to znači u praksi? Što je Europska unija učinila za nas? Za početak, živimo bez ratova. To je samo po sebi golemo postignuće, ali nije jedino što je EU učinio za nas.

Ako imate od 14 do 18 godina i htjeli biste saznati više o Europskoj uniji, ova je publikacija upravo za vas!

U njoj ćete saznati kako je Europska unija nastala, koje su nam vrednote zajedničke, tko radi što u EU-u i kako sve to utječe na vaš svakodnevni život. Upoznat ćete se i s brojnim izazovima s kojima se EU suočava danas, koji će oblikovati i vašu budućnost.

Europska unija nije nastala odjednom. Na njoj se neprestano radi, a uskoro će biti na vašem naraštaju da odlučuje kako dalje. Zato je pravo vrijeme da oblikujete vlastito mišljenje o EU-u. Ova publikacija i zadaci u njoj trebali bi vas potaknuti na razmišljanje i razgovor o Europi s prijateljima i obitelji.

europa.eu/lyB63Rq

Dodatak je ovoj publikaciji i internetski kviz koji će vam pomoći na zabavan način prisjetiti se obrađenih tema.

Ako imate primjedbi na ovu publikaciju ili prijedloga, pošaljite ih na comm-publi-feedback@ec.europa.eu

EU &
JA

**ŠTO JE
EUROPSKA
UNIJA?**

6

**KAKO
FUNKCIONIRA
EU**

14

SADRŽAJ

**ŠTO EU
ZNAČI ZA VAŠ
SVAKODNEVNI
ŽIVOT**

26

**KOJI JE
PLAN
EU-A?**

38

OD SVOJEG OSNUTKA 1957. EUROPSKA UNIJA POVEĆALA SE SA
ŠEST NA 28 ZEMALJA. ONE SU SE UDRUŽILE DA BI ZAJEDNIČKI
IZGRADILE BOLJU BUDUĆNOST. KOJE ZEMLJE PRIPADAJU
EUROPSKOJ UNIJI I KADA SU JOJ SE PRIDRUŽILE? U OVOM ĆETE
POGLAVLJU SAZNATI KAKO JE EU POSTAO ONO ŠTO JE DANAS I
ŠTO GA ČINI TAKO JEDINSTVENIM.

ŠTO JE EUROPSKA UNIJA?

Države članice EU-a

Europska unija nije država, već jedinstveno partnerstvo europskih zemalja koje se nazivaju državama članicama. Zajedno obuhvaćaju gotovo cijeli europski kontinent. U EU-u živi više od 510 milijuna ljudi, što je približno 6 % svjetskog stanovništva. Građani država članica EU-a ujedno su građani Europske unije.

U EU-u je danas 28 zemalja. U lipnju 2016. jedna od njih, Ujedinjena Kraljevina, izglasala je izlazak iz EU-a. No sve dok pregovori o istupanju ne završe, ona ostaje članica EU-a sa svim pravima i obvezama koje iz toga proizlaze.

1. ZADATAK

KOJE SU DRŽAVE ČLANICE EU-a?

Proučite zastave i imena zemalja s desne strane. Sve su te zemlje u Europi, no ne pripadaju sve Europskoj uniji. Utvrdite koje zemlje s popisa joj pripadaju, a zatim ih pronađite na zemljovidu. Ako trebate pomoć, potražite je na ovim stranicama: europa.eu/!Mb99jY

- ☐ ALBANIJA
- ☐ ANDORA
- ☐ AUSTRIJA
- ☐ BELGIJA
- ☐ BIVŠA JUGOSLAVENSKA
REPUBLIKA
MAKEDONIJA
- ☐ BOSNA I
HERCEGOVINA
- ☐ BUGARSKA
- ☐ CIPAR
- ☐ CRNA GORA
- ☐ ČEŠKA
- ☐ DANSKA
- ☐ ESTONIJA
- ☐ FINSKA
- ☐ FRANCUSKA
- ☐ GRČKA
- ☐ HRVATSKA
- ☐ IRSKA
- ☐ ISLAND
- ☐ ITALIJA
- ☐ LATVIJA
- ☐ LIHTENŠTAJN
- ☐ LITVA
- ☐ LUKSEMBURG
- ☐ MAĐARSKA
- ☐ MALTA
- ☐ MOLDOVA
- ☐ NIZOZEMSKA
- ☐ NORVEŠKA
- ☐ NJEMAČKA
- ☐ POLJSKA
- ☐ PORTUGAL
- ☐ RUMUNJSKA
- ☐ SLOVAČKA
- ☐ SLOVENIJA
- ☐ SRBIJA
- ☐ ŠPANJOLSKA
- ☐ ŠVEDSKA
- ☐ ŠVICARSKA
- ☐ TURSKA
- ☐ UJEDINJENA
KRALJEVINA
- ☐ UKRAJINA
- ☐ VATIKAN

2. ZADATAK

ŠTO ZNATE ILI ŠTO MOŽETE SAZNATI O TIM ZEMLJAMA?

Zamislite da radite u turističkoj agenciji u Europi. Odaberite dvije države EU-a koje najbolje poznajete i napišite o njima kratki tekst namijenjen turistima. Primjerice, koliko imaju stanovnika i koji im je glavni grad. Što nude posjetiteljima (hrana, kultura, jezik itd.)?

Službeni jezici u EU-u

Europska unija ima 24 službena jezika.

Zašto ih je toliko? EU ne bi postojao bez država članica i njihovih građana. Kao demokratska organizacija, mora komunicirati s vladama država članica, s njihovim građanima, poduzećima i tijelima javne vlasti na njihovu jezik. Ljudi imaju pravo znati što se čini u njihovo ime. Osim toga, moraju se moći aktivno uključiti u pitanja EU-a a da zato ne moraju naučiti strani jezik. Jeste li znali da institucijama EU-a možete pisati na bilo kojem od 24 službena jezika i da ćete odgovor dobiti na istom jeziku?

U ovom interaktivnom audiopriručniku možete čuti kako zvuči svaki od 24 jezika: europa.eu/!bv98nv

DOBRÓ ÚTRO / BUENOS DÍAS
DOBRÉ RÁNO / GOD MORGEN
GUTEN MORGEN / TERE HOMMIKUST
KALIMERA / GOOD MORNING
BONJOUR / DIA DUIT
DOBRO JUTRO / BUONGIORNO
LABAS RYTAS / LABRĪT
JÓ NAPOT / L-GĦODWA T-TAJBA
GOEDEMORGEN / DZIEŃ DOBRY / BOM DIA
BUNĂ DIMINEAȚA / DOBRÉ RÁNO
DOBRO JUTRO / HYVÄÄ HUOMENTA
GOD MORGON

UJEDINJENI U RAZNOLIKOSTI

Europske vrednote

Jeste li ikada čuli izreku „ujedinjeni u raznolikosti”? To je geslo Europske unije koje predstavlja njezine vrednote. Iako svaka zemlja EU-a ima vlastitu kulturu, jezik i tradiciju, sve one dijele iste zajedničke vrednote i moraju ih poštovati ako žele biti dio Europske unije.

Jedna je od temeljnih vrednota koja ujedinjuje sve države članice demokracija. To znači da samo demokratske zemlje mogu biti članice EU-a.

Druge su vrednote EU-a, zajedničke svim državama članicama, ljudsko dostojanstvo, sloboda, jednakost, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjinskih skupina.

Te vrednote određene su u važnome pravnom tekstu zvanom ugovor, koji su sve države članice odobrile i stoga ga se moraju držati. Najnoviji je Ugovor iz Lisabona, potpisan 2007. u glavnom gradu Portugala.

Sa šest na 28 zemalja

Kao što smo vidjeli, EU se sastoji od vrlo različitih zemalja. Najveća, Njemačka, ima približno 82 milijuna stanovnika, a najmanja, Malta, samo 400 000. Europljani govore različitim jezicima i pišu trima različitim pismima (latinicom, grčkim pismom i ćirilicom). Imaju različite tradicije, kulture, kuhinje i praznike.

JESTE LI ZNALI?

Zastavu Europske unije čini 12 zlatnih zvijezda na plavoj podlozi. Europska unija (koja se tada zvala Europska ekonomska zajednica) uvela ju je 1984., a danas se vijori nad parlamentima, općinskim zgradama, parkovima i spomenicima cijele Europe. Motiv simbolizira narode Europe, a krug predstavlja njihovo ujedinjenje. Broj zvijezda nikada se ne mijenja – uvijek ih je 12, što je simbol savršenstva i cjelovitosti.

3. ZADATAK

ŠTO VREDNOTE I NAČELA EU-a ZNAČE U PRAKSI

1. dio: Križićem označite stupac s točnim odgovorom na svako od sljedećih devet pitanja. U manjim skupinama razgovarajte o onome što mislite da zemlja mora učiniti i što nikako ne smije učiniti ako želi biti dio EU-a.

Zemlja...	(A) može se pridružiti EU-u	(B) ne može se pridružiti EU-u
1. u kojoj ne postoji sloboda medija	☐	☐
2. koja primjenjuje smrtnu kaznu	☐	☐
3. koja dopušta svojim građanima prosvjedovanje protiv vlade	☐	☐
4. u kojoj se redovito održavaju parlamentarni izbori	☐	☐
5. u kojoj je predsjednik doživotno na vlasti, a potom ga nasljeđuje sin ili kći	☐	☐
6. u kojoj vojska određuje politiku te čak i u unutarnje poslove može intervenirati vojnom silom	☐	☐
7. u kojoj se ljudi smatraju nevinima dok sud ne utvrdi njihovu krivnju	☐	☐
8. u kojoj postoji samo jedna stranka koja je uvijek na vlasti	☐	☐
9. koja štiti manjine, čak i kad je većina protiv njih	☐	☐

2. dio: Odaberite dvije od pet vrednota EU-a navedenih u nastavku i u manjim skupinama razgovarajte o onome što one znače za vas:

DEMOKRACIJA
LJUDSKO DOSTOJANSTVO
SLOBODA
JEDNAKOST
POŠTOVANJE LJUDSKIH PRAVA

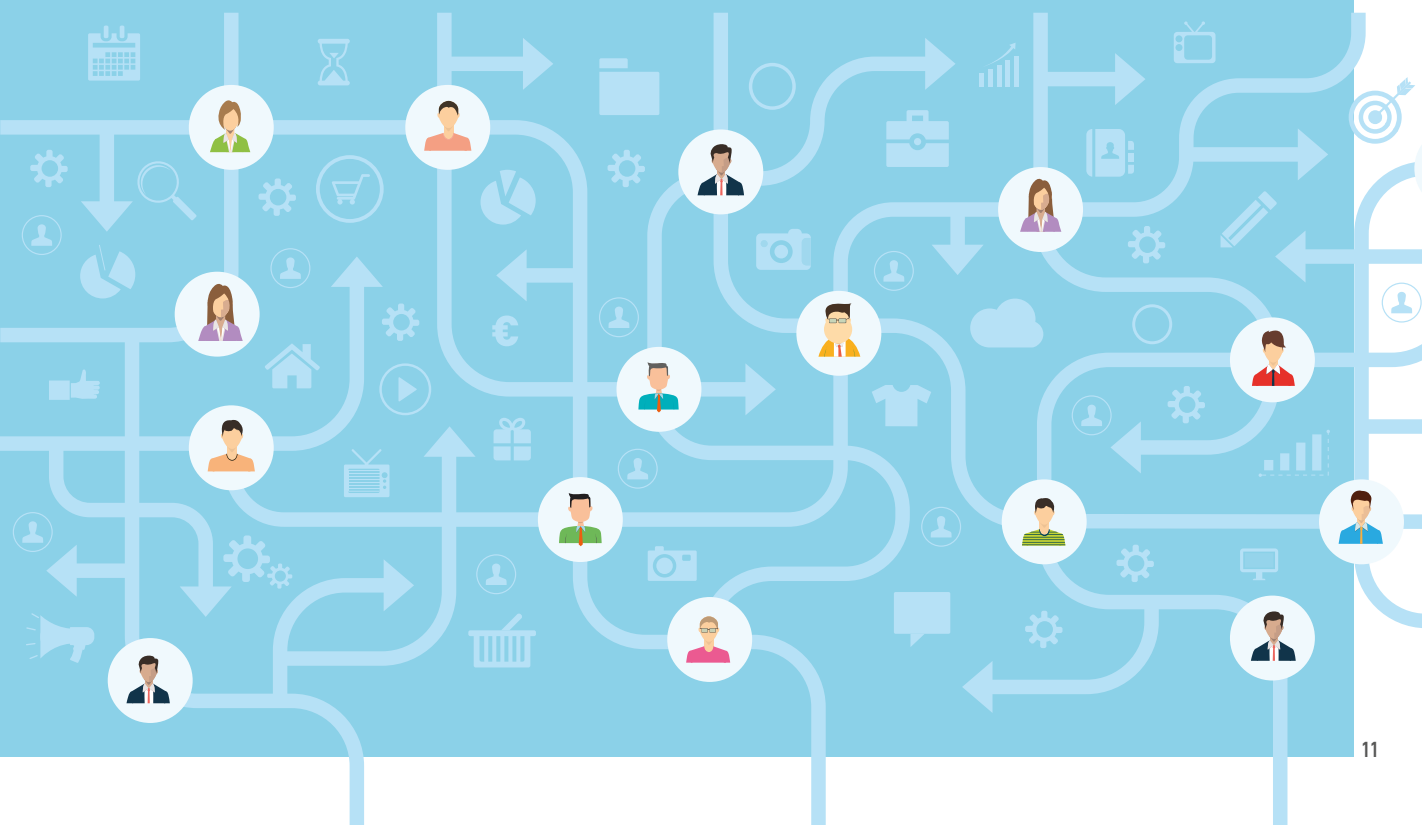
Nakon Drugoga svjetskog rata, koji je izbio samo 20 godina po završetku Prvoga svjetskog rata i trajao od 1939. do 1945., ljudi su bili odlučni u želji da se takvo što nikad ne ponovi.

Robert Schuman (tadašnji francuski ministar vanjskih poslova) predložio je 9. svibnja 1950. da se proizvodnjom ugljena i čelika, sirovina koje su se upotrebljavale u pripremama za rat, upravlja zajednički da se nijedna zemlja ne bi mogla potajno naoružavati i okrenuti protiv drugih. Ugljen je u to vrijeme imao ulogu koju danas imaju nafta i zemni plin, odnosno bio je najvažniji dostupni izvor energije. Europska zajednica za ugljen i čelik, iz koje se razvila današnja Europska unija, nastala je 1952. Osnovao ju je šest susjednih zemalja: Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Nizozemska i Njemačka.

Nekoliko godina poslije šest zemalja osnivačica odlučilo je proširiti svoju suradnju i na druge gospodarske sektore. Godine 1957. potpisan je Ugovor iz Rima i time je utemeljena Europska ekonomska zajednica. Međusobne netrpeljivosti zamijenila je suradnja, koja se pokazala iznimno uspješnom. Europska ekonomska zajednica ostvarila je sjajan gospodarski napredak. Stoga ne iznenađuje što se s godinama sve više zemalja željelo pridružiti.

1957.

UGOVOR IZ RIMA: EUROPSKA EKONOMSKA ZAJEDNICA

Nove članice

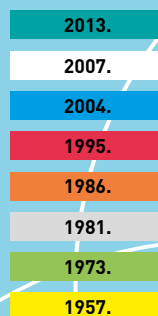
Danska, Irska i Ujedinjena Kraljevina pridružile su se EU-u 1973.

Nekoliko godina poslije tri europske zemlje u kojima je prije vladala diktatura postale su demokratske te su mogle podnijeti zahtjev za članstvo.

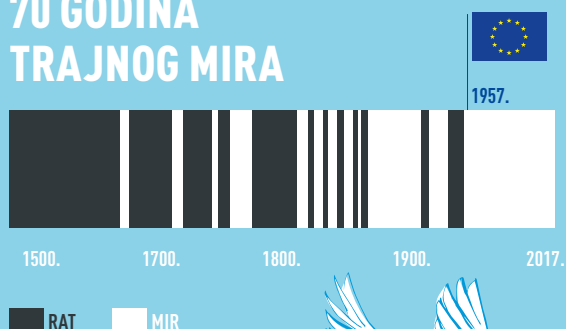
Bile su to Grčka, koja se pridružila 1981., te Portugal i Španjolska, koji su se pridružili 1986. Austrija, Finska i Švedska pridružile su se Europskoj uniji 1995., čime je broj država članica dosegnuo 15.

Nedugo nakon Drugoga svjetskog rata započeo je 40-godišnji hladni rat i Europa je željeznom zavjesom podijeljena na istočnu i zapadnu. Simbol te podjele bio je Berlinski zid. Nakon njegova pada 1989. zemlje srednje i istočne Europe, koje je prije nadzirao bivši Sovjetski Savez, mogle su reformirati svoje sustave i podnijeti zahtjev za pristup EU-u. Osam zemalja srednje i istočne Europe 2004. pridružilo se EU-u: Češka, Estonija, Latvija, Litva, Mađarska, Poljska, Slovačka i Slovenija. Iste su se godine pridružili i sredozemni otoci Cipar i Malta. Bugarska i Rumunjska pridružile su se 2007., a Hrvatska je 2013. postala 28. članicom EU-a.

Pridruživanje novih članica Europskoj uniji doprinijelo je održavanju mira i stabilnosti u Europi te proširenju područja demokracije i jedinstvenog tržišta. Svaka nova članica mora biti spremna prihvatiti ugovore i cjelokupno zakonodavstvo EU-a. Mora poštovati načela slobode, demokracije, poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te načelo vladavine prava.

70 GODINA TRAJNOG MIRA

Nobelova nagrada za mir

Unatoč povremenim nesuglasticama među zemljama EU-a, temeljna načela EU-a nisu se mijenjala zadnjih 70 godina. Zbog neumornog promicanja mira, demokracije i ljudskih prava u Europi i svijetu, Europska unija je 2012. dobila Nobelovu nagradu za mir. EU je prva skupina zemalja na svijetu kojoj je odana ta počast.

4. ZADATAK

ŠTO EUROPSKA UNIJA ZNAČI ZA MLADE?

Kao što smo vidjeli, Europska unija potječe iz ranih 50-ih godina 20. stoljeća, kada su ljudi koji su iskusili strahote svjetskog rata, ili čak dvaju svjetskih ratova, odredili njezina temeljna pravila. U svjetskim ratovima stradali su desetci milijuna ljudi diljem kontinenta. Zamisao je bila da se uspostavom tijesne suradnje među zemljama i ujedinjenjem njihovih građana spriječe budući sukobi; bio je to prilično hrabar pothvat za zemlje i ljude koji su netom izišli iz sukoba.

Malo mladih danas još ima živu rodbinu koja bi im mogla ispričati svoja iskustva iz tih teških vremena. Vi i vaši prijatelji rođeni ste oko 2000., a dotad su mir i blagostanje vladali Europom već 50 godina. Što kao mlada osoba mislite o tome dugotrajnome miru u Europi? Uzimate li ga zdravo za gotovo ili ste katkad zabrinuti za budućnost? Razgovarajte o tome s kolegama iz razreda.

U VIJESTIMA ČESTO ČUJETE DA JE „BRUXELLES” DONIO NEKU ODLUKU. NO, ŠTO TO ZAPRAVO ZNAČI? TKO ILI ŠTO JE TOČNO „BRUXELLES”? U OVOM POGLAVLJU IZLOŽIT ĆEMO VAM KRATKI PREGLED USTROJSTVA EU-a. KOJE SU INSTITUCIJE EU-a I ŠTO RADE? KOJE SU NJIHOVE DUŽNOSTI?

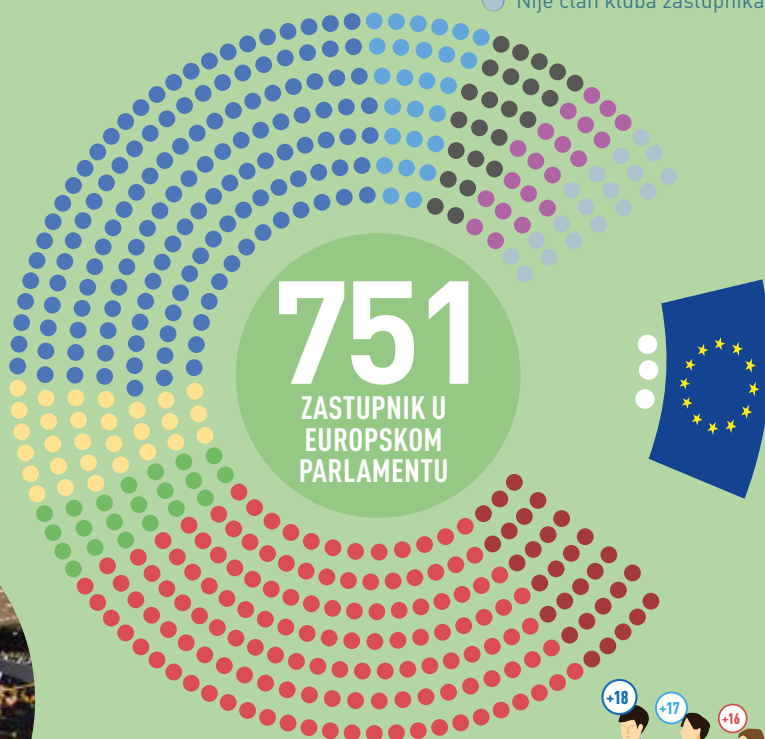
KAKO FUNKCIONIRA EU

Tko odlučuje o čemu u EU-u

Kada slušate političke rasprave, često se spominju određene osobe, primjerice premijer vaše zemlje ili čelnik oporbe. Ljudi su naime ti koji donose odluke i oblikuju politike. Isto vrijedi i za EU.

Institucije EU-a samo su mjesta na kojima se političari iz svih zemalja EU-a mogu sastati da bi skupa radili na ostvarenju konkretnih rezultata. Slijedi pregled institucija u kojima se donosi većina odluka.

- Europska pučka stranka (Kršćanski demokrati)
- Progresivni savez socijalista i demokrata
- Europski konzervativci i reformisti
- Savez liberala i demokrata za Europu
- Ujedinjena europska ljevica – Nordijska zelena ljevica
- Zeleni – Europski slobodni savez
- Europa slobode i izravne demokracije
- Europa nacija i sloboda
- Nije član kluba zastupnika

europarl.europa.eu

Europski parlament

Europski parlament glas je građana. Predstavlja građane zemalja EU-a, koji svakih pet godina izravno biraju njegove zastupnike. Sljedeći izbori za Europski parlament održat će se u proljeće 2019. U svim zemljama EU-a glasovati se može s 18 godina, osim u Austriji, gdje se može glasovati već sa 16, i Grčkoj, gdje se može glasovati sa 17 godina.

Glavni sastanci Parlamenta, koji se nazivaju i „plenarne sjednice”, 12 puta godišnje održavaju se u francuskom gradu Strasbourgu, a pet puta godišnje u Bruxellesu, u Belgiji.

Parlament ima 751 zastupnika iz svih zemalja EU-a.

Građani Europe izravno biraju zastupnike u Europskom parlamentu

Parlament i Vijeće zajednički odlučuju o europskom zakonodavstvu. Ako se oni ne mogu složiti oko određenog propisa, taj propis neće biti donesen. Parlament bira predsjednika Europske komisije i odobrava 28 članova Komisije kao tijela. Odobrava i proračun Europske unije.

VAŠI PREDSTAVNICI U EUROPSKOM PARLAMENTU

U manjim skupinama proučite sljedeću tablicu da biste otkrili koje su stranke iz vaše zemlje bile uspješne na prošlim izborima za Europski parlament i kojim klubovima pripadaju: europa.eu/!QN67YC. Jeste li prepoznali neke od zastupnika iz svoje zemlje?

16

NAJMANJE

4

SASTANKA NA
VRHU GODIŠNJE

Europsko vijeće

Europsko vijeće okuplja predsjednike ili premijere zemalja EU-a. Oni se sastaju najmanje četiri puta godišnje, a ti se sastanci često nazivaju „europskim sastancima na vrhu”. Europsko vijeće određuje opće političko usmjerenje i prioritete EU-a.

Na čelu mu je predsjednik, koji se bira svake dvije i pol godine.

Europsko vijeće ne donosi zakonodavne akte EU-a. To je zadaća Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije.

EU i državni čelnici na Europskom sastanku na vrhu, kojim predsjedava predsjednik Vijeća

consilium.europa.eu/hr/council-eu

Vijeće Europske unije

Vijeće Europske unije predstavlja vlade zemalja EU-a. Ministri iz svih država članica sastaju se u okviru Vijeća da bi raspravljali o pitanjima EU-a i odlučivali o njegovim politikama i propisima. Koji će se ministri sastati, ovisi o temi o kojoj će se raspravljati. Na primjer, ako je riječ o onečišćenju zraka, sastat će se ministri zaštite okoliša. Ako je glavna tema nezaposlenost, okupit će se ministri zaduženi za zapošljavanje i socijalna pitanja.

JESTE LI ZNALI?

Rad Vijeća možete pratiti na svim jezicima EU-a ovdje: [video.
consilium.europa.
eu/hr/webcasts](https://video.consilium.europa.eu/hr/webcasts)

Vijeće je jedno od dvaju tijela nadležnih za donošenje odluka. Ništa se u Europskoj uniji ne može poduzeti bez Vijeća i bez ministara iz svih zemalja EU-a. Vijeće donosi odluke većinom glasova, a u nekim slučajevima i jednoglasno.

O pravilima glasanja u Vijeću odlučuju zemlje EU-a. One su se dogovorile da se u nekim osjetljivim područjima odluke moraju donositi jednoglasno. Primjerice, ako je na sastanku riječ o porezu ili o sigurnosnim pitanjima, svi se ministri moraju složiti da bi se donijela odluka. U mnogim drugim područjima odluke se donose većinom glasova. Na primjer, da bi Vijeće donijelo propis EU-a o postupanju s komunalnim otpadom, dostatna je većina glasova.

Rad Vijeća naizmjenice predvođe zemlje EU-a, svaka na šest mjeseci. Tijekom 2017. Vijećem predsjedaju Malta i Estonija, 2018. Bugarska i Austrija, a 2019. Rumunjska i Finska.

6. ZADATAK

GLASOVANJE U VIJEĆU

Na sastancima Vijeća o približno 80 % zakonodavnih prijedloga odlučuje se većinom glasova. Svaki ministar ima jedan glas: može glasovati za prijedlog, protiv njega ili biti suzdržan. No broj zastupljenih građana ovisi o veličini zemlje. Zato je za donošenje odluka potrebna „dvostruka većina“ (koja se naziva i „kvalificiranom većinom“), što znači da 55 % zemalja EU-a mora glasati „za“, a one moraju predstavljati najmanje 65 % stanovništva EU-a.

Više pojedinosti o tome možete pronaći na europa.eu/!XV64dJ

Zamislite da je vaš razred prikupio novac za školski izlet i sada se morate dogovoriti o odredištu. Slažete li se svi ili ćete morati glasovati poput Vijeća? Zamislimo da ste ministri u Vijeću Europske unije i želite da predloženo odredite izglasuje dvostruka većina.

Iskušajte kalkulator glasanja na stranicama Vijeća da vidite kako taj sustav funkcionira: europa.eu/!Uy83fT

Jedan od vas predstavlja Europsku komisiju i ima jednu minutu za iznošenje svojih argumenata za određeno odredište. Jedan od vas predstavlja Tajništvo Vijeća i zadužen je za kalkulator glasanja. Ostali učenici preuzimaju uloge ministara iz svake od 28 zemalja EU-a.

Svaka zemlja izjavljuje je li za predloženo odredište ili protiv njega, a glas se bilježi u kalkulatoru glasanja. Koji je rezultat? Jeste li se uspjeli složiti oko predloženog odredišta? Razmijenite mišljenja o tome u skupini.

OBIČNA VEĆINA I DVOSTRUKA/ KVALIFICIRANA VEĆINA

28

država članica

Najmanji broj glasova „da“
potrebnih za donošenje:
55 % = 16

DA

NE

SUZDRŽAN

UKUPNA OBIČNA VEĆINA =

%

stanovništva

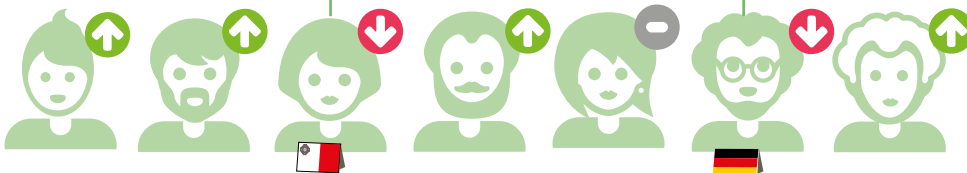
Najmanji broj glasova „da“
potrebnih za donošenje: 65 %

Poslužite se kalkulatorom
glasovanja.

NA MALTI ŽIVI 0,09 %
STANOVNIŠTVA EU-a

NA NJEMAČKOJ ŽIVI 16,06 %
STANOVNIŠTVA EU-a

ec.europa.eu/commission

Europska komisija

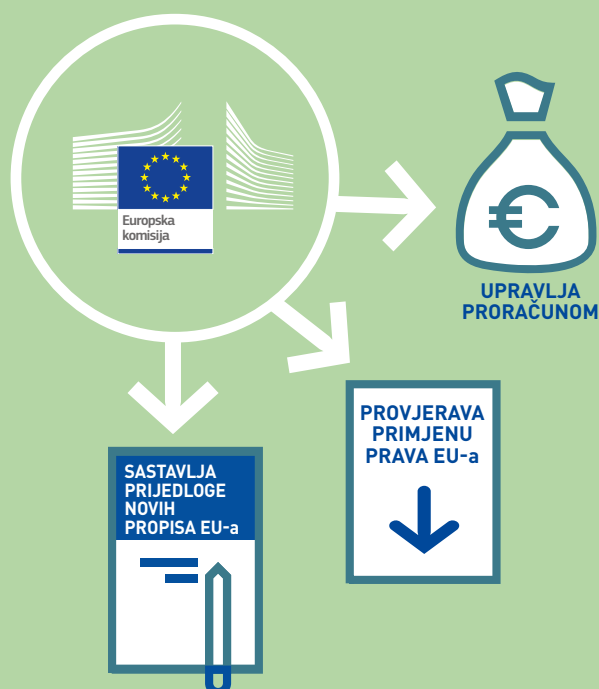
Europska komisija sastoji se od 28 članova – jednog predsjednika i 27 povjerenika (uključujući potpredsjednike). Predsjednika predlaže Europsko vijeće, a službeno ga na petogodišnji mandat odabire Europski parlament. Iz svake zemlje EU-a imenuje se jedan povjerenik, također na pet godina. Predlaže ga njegova vlada, a odobrava Europski parlament. Povjerenici ne zastupaju stajališta svoje matične zemlje, već zajedničke interese EU-a. Svaki član Komisije zadužen je za određeno područje, kao što su energija, gospodarstvo ili trgovina.

Europska komisija predlaže nove propise i programe koji su u općem interesu EU-a. Komisija prije iznošenja prijedloga traži mišljenja nacionalnih parlamenata, vlada, interesnih skupina i stručnjaka te šire javnosti, koja svoje primjedbe može dostaviti putem interneta.

Europski parlament i Vijeće detaljno proučavaju prijedloge Komisije. Te dvije institucije donose konačnu odluku o svim propisima EU-a. Naravno, one mogu izmijeniti prijedloge ili ih odbiti u cijelosti.

Europska komisija izvršno je tijelo EU-a. Upravlja politikama i proračunom EU-a te osigurava da države članice ispravno primjenjuju pravo EU-a.

Europska komisija izvršno je tijelo EU-a.

JESTE LI ZNALI? MOŽETE POSJETITI EUROPSKE INSTITUCIJE!

europarl.europa.eu/visiting/hr

Možete posjetiti institucije EU-a, uključujući

- **Europski parlament, Vijeće i**
- **Europsko vijeće te Europsku komisiju.**

consilium.europa.eu/hr/contact/visits

europa.eu/!QG89pw

JESTE LI ZNALI?

Svakodnevni rad Komisije obavljaju njezino administrativno osoblje, stručnjaci, pismeni i usmeni prevoditelji te asistenti. Dužnosnici Komisije, kao i zaposlenici drugih institucija EU-a, zapošljavaju se preko Europskog ureda za odabir osoblja: epso.europa.eu/home_hr

Dužnosnici su građani svih zemalja EU-a, a odabiru se putem natječaja za zapošljavanje. Za Komisiju radi približno 33 000 ljudi. To se možda čini mnogo, ali zapravo je manje od broja zaposlenih u većini većih gradskih uprava u Europi.

Ako vas zanima takva karijera, mogli biste početi kao pripravnik. Kada steknete sveučilišnu diplomu, možete se prijaviti za pripravništvo u EU-u. Saznajte više ovdje: europa.eu/!PK76jt

Sud Europske unije

Zadnjih 60 godina zemlje EU-a skupa su sastavile mnogo propisa. Razumljivo je da mogu nastati sporovi oko tumačenja tih propisa kada ih treba primijeniti u svim zemljama EU-a. Ako nacionalni sud nije siguran kako bi se neki propis EU-a trebao tumačiti, može zatražiti objašnjenje od Suda Europske unije. Ponekad se dogodi i da neke zemlje EU-a ne primjenjuju ispravno njegove propise. Pritom Komisija ili neka druga zemlja EU-a mogu taj predmet uputiti Sudu. Sjedište Suda je u Luxembourg, a čine ga po jedan sudac iz svake zemlje EU-a. Sud osigurava da se zakonodavstvo EU-a jednako tumači i primjenjuje u svim državama članicama. Više informacija možete pronaći ovdje: curia.europa.eu

7. ZADATAK

TKO RADI ŠTO U EU-U?

Zasuli smo vas mnoštvom informacija o institucijama, no važno je shvatiti što je zapravo takozvani Bruxelles i tko je u EU-u zadužen za što. Riješite sljedeći zadatak i provjerite koliko ste zapamtili. Označite križićem kućicu ispod svake institucije koja odgovara opisu.

Tko...?	Europski parlament	Europsko vijeće	Vijeće Europske unije	Europska komisija	Sud Europske unije
1. predlaže propise EU-a	☐	☐	☐	☐	☐
2. odobrava propise EU-a	☐	☐	☐	☐	☐
3. ima (samo) jednog predstavnika/člana iz svake zemlje EU-a	☐	☐	☐	☐	☐
4. biraju ga građani EU-a	☐	☐	☐	☐	☐
5. izvršava proračun	☐	☐	☐	☐	☐
6. zastupa interese građana	☐	☐	☐	☐	☐
7. zastupa interese zemalja EU-a/njihovih vlada	☐	☐	☐	☐	☐
8. odlučuje o tumačenju propisa EU-a	☐	☐	☐	☐	☐
9. određuje opće političko usmjerenje EU-a	☐	☐	☐	☐	☐

Osim opisanih institucija možda ste čuli i za druge institucije i tijela EU-a:

- Europska središnja banka: www.ecb.europa.eu
- Europski revizorski sud: eca.europa.eu
- Europska služba za vanjsko djelovanje (EEAS): eeas.europa.eu
- Europski gospodarski i socijalni odbor: eesc.europa.eu
- Europski odbor regija: cor.europa.eu
- Europska investicijska banka: eib.europa.eu
- Europski ombudsman: ombudsman.europa.eu
- Europski nadzornik za zaštitu podataka: edps.europa.eu

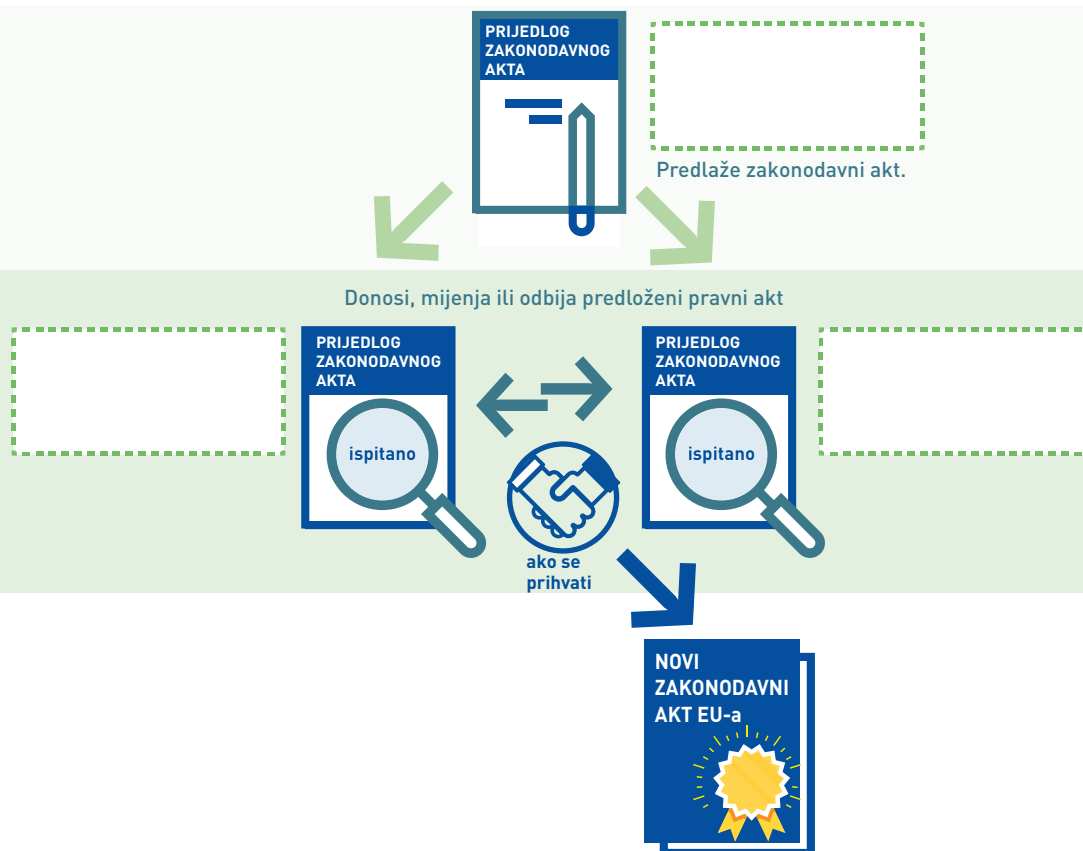
Više informacija možete pronaći ovdje: europa.eu/!MV67qg

8. ZADATAK

ZAKONODAVNI POSTUPAK EU-a

Najuobičajeniji postupak donošenja propisa u EU-u naziva se „redovni zakonodavni postupak”. U okviru tog postupka predlaže se prijedlog novog propisa, koji se zatim razmatra i proučava najviše tri puta (takozvana „čitanja”). Ako se ne može postići dogovor, prijedlog se povlači.

U čitanjima uglavnom sudjeluju tri institucije: Europski parlament, Vijeće Europske unije i Europska komisija. Upišite njihova imena u odgovarajuća polja.

Čelnici EU-a na
sastanku sa
SAD-om
Svibanj 2017.

9. ZADATAK

TKO JE TKO

Sada znate mnogo toga o europskim institucijama, no poznajete li imena i lica osoba koje su im na čelu? Tko je, na primjer, sadašnji predsjednik Europske komisije? Tko su preostale osobe na fotografijama? Provjerite svoje znanje.

Upišite odgovarajući broj u kućice pored sljedećih imena:

Donald Tusk

Jean-Claude Juncker

Antonio Tajani

Federica Mogherini

A sada ih pokušajte povezati s njihovim ulogama tako da upišete odgovarajući broj u kućice:

predsjednik
Europskog
parlamenta

visoka predstavnica
Unije za vanjske
poslove i
sigurnosnu politiku
i potpredsjednica
Europske komisije

predsjednik
Europskog
vijeća

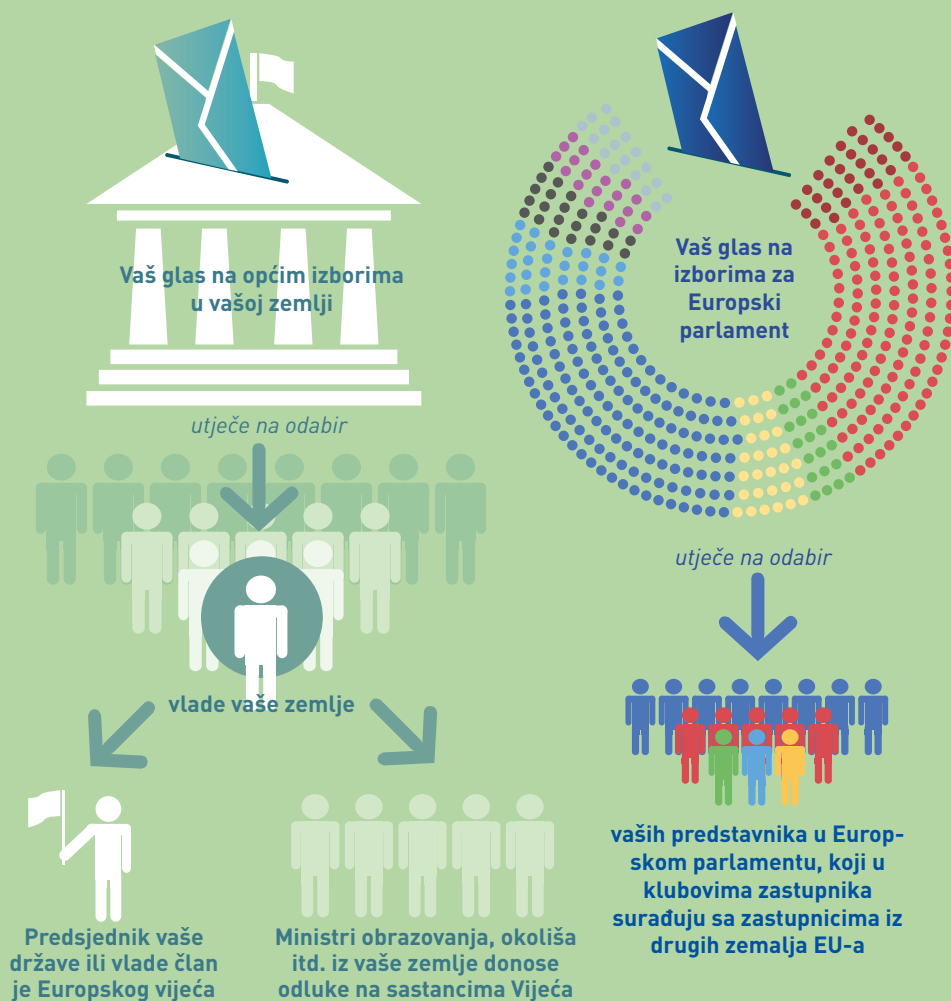
predsjednik
Europske komisije

Utjecaj koji imate kao građanin EU-a

Kao građanin EU-a možete utjecati na politike EU-a na više načina.

Prvo, možete **glasovati na parlamentarnim izborima u svojoj zemlji**: stranka koja pobijedi u pravilu sastavlja vašu vladu. Ministri te vlade predstavljaju vašu zemlju u Vijeću Europske unije, koje ima važnu ulogu u donošenju propisa EU-a.

Drugo, **možete glasovati na izborima za Europski parlament**: Europski parlament ima jednako važnu ulogu u donošenju propisa EU-a, a vaš će glas doprinijeti određivanju njegova stajališta prema predloženim propisima. Najveći klub zastupnika Europskog parlamenta obično određuje tko će biti predsjednik Europske komisije, stoga će vaš glas doprinijeti i tom odabiru.

Više informacija o tome kako možete utjecati na politike EU-a možete pročitati ovdje: europa.eu/!YB94uc

Treće, kao građanin EU-a **možete izraziti svoje mišljenje sudjelovanjem u javnim savjetovanjima na internetu**. Prije nego što predloži nove propise EU-a i tijekom cijelog procesa donošenja odluka, Europska komisija želi čuti mišljenje građana i dionika.

Četvrto, možete izraziti svoje mišljenje o onome što se događa u Europskoj uniji u brojnim dijalozima s građanima koji se održavaju diljem EU-a. To je prilika da porazgovarate o pitanjima EU-a s povjerenicima i drugim visokim dužnosnicima. Provjerite je li se u vašoj blizini nedavno održao dijalog ili će se uskoro održati: europa.eu/!Xh69bN

Naposljetku, građani EU-a mogu pokrenuti ili poduprijeti **europsku građansku inicijativu** europa.eu/!Rf64pq. U praksi to znači da javnost može pozvati Europsku komisiju da predloži zakonodavstvo o određenom pitanju koje je u nadležnosti EU-a, kao što je okoliš, poljoprivreda ili promet. Za pokretanje europske građanske inicijative potrebno je milijun ljudi, odnosno samo 0,2 % stanovništva EU-a, iz najmanje sedam zemalja EU-a

Logotip Europske
građanske
inicijative

JESTE LI ZNALI?

Predstavnici Europske komisije na raspolaganju su da vas poslušaju i porazgovaraju s vama u vašoj zemlji EU-a. U predstavništvu Europske komisije u svakoj zemlji EU-a ili u informacijskim centrima Europe Direct možete izraziti svoje mišljenje ili jednostavno dobiti tražene informacije o EU-u na svojem jeziku. Na kraju ove publikacije možete pronaći kontaktne podatke.

10. ZADATAK

PRIORITETI VAŠEG PREDSTAVNIKA U EUROPSKOM PARLAMENTU

U manjim skupinama sastavite popis pet glavnih tema za koje biste željeli da se zauzme u Europskom parlamentu. Na primjer, ovdje se možete informirati o rezoluciji Parlamenta o smanjenju broja plastičnih vrećica u Europi: europa.eu/!uF48JG

1.
2.
3.
4.
5.

KAO GRAĐANI EU-a UŽIVAMO NEKE TEMELJNE POGODNOSTI KOJE UZIMAMO ZDRAVO ZA GOTOVO: ŽIVIMO NA KONTINENTU BEZ RATOVA, DIO SMO NAJVEĆEGA SVJETSKOGA GOSPODARSTVA I MOŽEMO SLOBODNO PUTOVATI U DRUGE ZEMLJE EU-a I ŽIVJETI U NJIMA. NO EU IMA I DRUGIH, MANJE OČITIH PREDNOSTI, SVAKODNEVNIH STVARI KOJE UVELIKE PRIDONOSE KVALITETI ŽIVOTA. U OVOM ĆEMO POGLAVLJU NA PRIMJERIMA POKAZATI KOLIKO JE EU VAŽAN ZA SVOJE GRAĐANE.

ŠTO EU ZNAČI ZA VAŠ SVAKODNEVNI ŽIVOT

EU ne može rješavati sva pitanja niti mu je to ikada bio cilj. Mjerodavnost EU-a jasno je određena i ograničena ugovorima EU-a. Opće je načelo da bi EU trebao djelovati samo kada se neki cilj može bolje ostvariti na razini EU-a nego na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini. Ako ste se ikada pitali što točno Europska unija čini ili je učinila za vas, u nastavku donosimo samo nekoliko primjera dosadašnjih postignuća.

Sigurno i jednostavno putovanje unutar EU-a

Putovanje Europom puno je jednostavnije nego prije. Većina zemalja EU-a i neke zemlje izvan njega ukinule su međusobne granične kontrole. Potpisale su Schengenski sporazum, nazvan po mjestu u Luksemburgu u kojemu je 1985. potpisan prvi sporazum o ukidanju graničnih kontrola.

Kao građanin EU-a možete putovati unutar 26 zemalja schengenskog prostora: 22 zemlje EU-a (Austrija, Belgija, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Slovačka, Slovenija, Španjolska i Švedska) te Islanda, Lihtenštajna, Norveške i Švicarske. Ujedinjena Kraljevina i Irska odlučile su da ne žele biti dio schengenskog prostora, a Bugarska, Cipar, Hrvatska i Rumunjska još mu se ne mogu pridružiti.

Kada putujete u zemlje koje nisu u schengenskom prostoru ili se vraćate iz njih, morat ćete pokazati valjanu putovnicu ili osobnu iskaznicu.

11. ZADATAK

SCHENGENSKI PROSTOR

Je li vaša zemlja dio schengenskog prostora? Jeste li vi ili član vaše obitelji nedavno putovali u drugu zemlju EU-a? Jeste li morali proći graničnu kontrolu? Svaki dan 1,7 milijuna Europljana odlazi na posao u drugu zemlju EU-a. Što po vašemu mišljenju Schengenski sporazum znači za njih i za gospodarstvo tih područja? Podijelite se u manje skupine i razgovarajte o tome s kolegama iz razreda.

Kada putuju Europom, svi građani EU-a u svim zemljama EU-a:

- zaštićeni su cijelim nizom prava putnika pri putovanju zrakoplovom, vlakom, brodom ili autobusom; u određenim okolnostima, na primjer, mogu dobiti naknadu štete ako im je let otkazan;
- zaštićeni su pri kupnji putnih paket-aranžmana, što znači da poduzeće koje im je prodalo paket-aranžman mora riješiti njihove pritužbe (npr. ako su smješteni u hotel koji ne zadovoljava standarde kvalitete);
- zaštićeni su ako turistička agencija ili zračni prijevoznik odu u stečaj;
- pri putovanju u zemlje izvan EU-a mogu zatražiti pomoć u konzulatu ili veleposlanstvu bilo koje zemlje EU-a ako njihova zemlja ondje nema predstavništvo; pomoć mogu zatražiti, na primjer, ako izgube važne dokumente ili dožive tešku nesreću.

JESTE LI ZNALI?

Svoja prava kao putnika u EU-u možete provjeriti bilo kada i bilo gdje. Samo trebate preuzeti aplikaciju o pravima putnika:

europa.eu/!WU74nF

Studij, osposobljavanje i rad bilo gdje u EU-u

Zahvaljujući EU-u, mnogi mladi iskoriste svoje pravo na potpunu slobodu kretanja među zemljama EU-a.

Kao građanin EU-a imate pravo:

- osposobljavati se i studirati u bilo kojoj zemlji EU-a pod istim uvjetima kao i njezini državljani;
- raditi bilo gdje u EU-u i iskoristiti prilike koje nudi tržište rada na razini EU-a.

JESTE LI ZNALI?

Za potporu mladim građanima EU-a koji ulaze na tržište rada Komisija je postavila stranicu „Tvoj prvi posao preko EURES-a“ (www.yourfirsteuresjob.eu) da bi pomogla osobama od 18 do 35 godina iz EU-a, Islanda i Norveške u potrazi za poslom, pripravništvom ili naukovanjem u drugoj zemlji. Ta stranica služi i kao pomoć poslodavcima da za svoja slobodna radna mjesta pronađu kandidate iz drugih zemalja EU-a.

Erasmus+

Možda ste već čuli ili ćete uskoro čuti za program Erasmus+ ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/node_hr. Taj program EU-a mladima nudi potporu za boravak u inozemstvu. Studenti mogu dobiti financijsku i organizacijsku potporu da određeno vrijeme provedu u inozemstvu na nekom od europskih partnerskih sveučilišta. Zahvaljujući europskom sustavu bodovanja, ocjene dobivene u inozemstvu priznaju se i na matičnom studiju sudionika.

Škole mogu surađivati s drugim školama ili organizacijama iz ostalih zemalja EU-a. Za većinu tih partnerstava potrebne su najmanje tri organizacije iz tri zemlje. Zamolite svojeg učitelja ili ravnatelja da provjeri mogućnosti koje Erasmus+ nudi za „strateška partnerstva“.

Možete se odlučiti i za osposobljavanje na radnome mjestu u inozemstvu. Svake godine mnogo mladih građana EU-a dio svojeg naukovanja provede u drugoj zemlji EU-a. Program funkcionira na temelju partnerstva s poduzećima i institucijama koji objavljuju projekte za koje se mladi mogu prijaviti.

Recite nam koji su plusevi vašeg Erasmus+

Roberto Breeveld – 30 – Nizozemska
eTwinning s 5 država, 2012.

Roberto je učitelj zemljopisa koji je vodio dva eTwinning projekta i organizirao virtualnu razmjenu učenika iz pet država. Kroz interakciju s ljudima iz drugih kultura njegovi su učenici stekli nove poglede na svijet i poboljšali znanje engleskog jezika. Roberto je sada eTwinning ambasador, progon entuzijazma. Pročitajte nadahnjujuće priče o programu Erasmus+ ili podijelite vlastite na web-stranici ec.europa.eu/erasmus30

#ERASMUSPLUS

JESTE LI ZNALI?

Od 1987., kad je pokrenut prvi program Erasmus, više od pet milijuna mladih iskoristilo je njegove pogodnosti. Više informacija o programu Erasmus+ možete pronaći ovdje: ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/node_hr

Program Garancija za mlade

Mnogo mladih nema vještine i kvalifikacije koje poslodavci traže. Programom Garancija za mlade (europa.eu/!jK97qr), EU pridonosi tome da mladi steknu vještine koje poslodavci trebaju. Mogu ih steći u okviru osposobljavanja na radnome mjestu ili individualnoga profesionalnog usmjeravanja.

POGLEDAJTE VIDEOZAPIS

europa.eu/!jK97qr

Europske snage solidarnosti

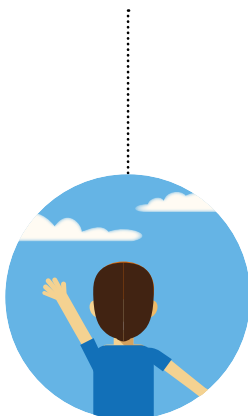
EU je pokrenuo novu inicijativu za mlade koji žele konstruktivno pridonijeti društvu i pokazati solidarnost sa svojom zajednicom. Europske snage solidarnosti omogućuju Europljanima dobi od 18 do 30 godina volontiranjem ili privremenim zapošljavanjem sudjelovati u raznim aktivnostima solidarnosti. To bi mnogim mladima mogla biti odskočna daska za zapošljavanje.

Zainteresirani ste za sudjelovanje? Na ovim stranicama možete pročitati više o toj inicijativi, saznati što se nudi glede osposobljavanja, jezične i financijske potpore te se registrirati: europa.eu/youth/solidarity_hr

12. ZADATAK

VOLONTIRANJE ILI STUDIJ U INOZEMSTVU

Možete li zamisliti da volontirate u inozemstvu ili da jedan ili dva semestra studija provedete na sveučilištu u drugoj zemlji EU-a? U parovima sastavite popis četiriju argumenata „za” i četiriju „protiv”. Koja će strana prevagnuti? Usporedite svoje zaključke sa zaključcima kolega iz razreda i porazgovarajte o njima.

Slobodno kretanje robe, usluga i kapitala u EU-u

Jedinstveno tržište EU-a omogućuje slobodno kretanje građana, ali i robe, usluga i kapitala. „Kapital” ne znači samo novac. Obuhvaća i ulaganja, zajmove i kredite te druge operacije s finansijskim institucijama, kao što su nasljedstva i zaklade. Zbog toga je poduzećima iz EU-a lakše poslovati u više zemalja i konkurirati na svjetskoj razini. Neovisno o veličini poduzeća imaju pristup nacionalnim tržištima svih zemalja EU-a i 510 milijuna potencijalnih klijenata. Kakvu i vi imate korist od toga? Veća konkurencija, naime, znači i niže cijene te veći izbor proizvoda i usluga.

13. ZADATAK

ŠTO SLOBODNO KRETANJE ZNAČI ZA VAS U PRAKSI?

Spojite primjere s četiri sastavnice jedinstvenog tržišta (slobodno kretanje osoba, robe, usluga i kapitala) i označite odgovarajuću kućicu.

	Slobodno kretanje osoba	Slobodno kretanje robe	Slobodno kretanje usluga	Slobodno kretanje kapitala
1. Mogu kupiti polovni automobil u inozemstvu i dovesti ga u domovinu bez plaćanja carine.	☐	☐	☐	☐
2. U EU-u mogu putovati kamo god želim.	☐	☐	☐	☐
3. Mogu studirati u drugoj zemlji EU-a.	☐	☐	☐	☐
4. Kupaonicu mojih roditelja može obnoviti keramičar iz druge zemlje EU-a.	☐	☐	☐	☐
5. Roditelji mi mogu slati novac u zemlju u kojoj studiram.	☐	☐	☐	☐
6. Mogu raditi u drugoj zemlji EU-a.	☐	☐	☐	☐
7. Na internetu mogu kupiti robu iz druge zemlje EU-a bez plaćanja carine.	☐	☐	☐	☐

Zdravstvena zaštita i sigurnost u cijelom EU-u

Ako se tijekom posjeta drugoj zemlji EU-a razbolite ili doživite nesreću, kao građanin EU-a imate pravo na nužnu zdravstvenu skrb pod istim uvjetima kao i stanovnici te zemlje. Prije putovanja u inozemstvo od svojeg osiguravatelja zatražite europsku karticu zdravstvenog osiguranja.

Građanima EU-a osigurana je visokokvalitetna, primjereno označena i sigurna hrana. Standardi sigurnosti hrane EU-a među najvišima su u svijetu. EU je uveo obvezatne provjere u cijelom poljoprivredno-prehrambenom lancu da bi zajamčio da su biljke i životinje zdrave, da su hrana i krmivo sigurni te da su proizvodi ispravno označeni.

JESTE LI ZNALI?

Sustav brzog uzbunjivanja za opasne neprehrambene proizvode olakšava brzu razmjenu informacija među nacionalnim tijelima 31 zemlje i Europske komisije o opasnim proizvodima na tržištu. Ako proizvođač ili distributer sazna da je neki njegov proizvod koji je u prodaji opasan, mora o tome obavijestiti nadležno nacionalno tijelo. Više informacija o tome možete pronaći ovdje: europa.eu/!Ku94nH

14. ZADATAK

EUROPSKE OZNAKE

Propisima EU-a uvedena su stroga pravila za označivanje određenih proizvoda, kao što su hrana, piće i kozmetički proizvodi, radi zaštite zdravlja i sigurnosti potrošača i radi pomoći pri odabiru. Ako proizvodi nisu pravilno označeni, neće se moći staviti na tržište.

Prepoznajete li sljedeće oznake? Gdje ih možete pronaći? Što one znače?

Prava potrošača u EU-u

Kada kupujete u EU-u, zaštićeni ste raznim propisima. Na primjer, kao potrošač EU-a imate najmanje dvije godine jamstva na proizvode kupljene u EU-u, npr. elektroničke uređaje. Ako vam se, primjerice, mobitel pokvari nakon godinu dana, besplatno će vam ga popraviti ili zamijeniti bez obzira na to gdje ste ga u EU-u kupili.

Osim toga, potrošači EU-a od 2015. bolje su zaštićeni pri internetskoj kupnji. Sada postoji propis EU-a koji:

- vam omogućuje da u roku 14 dana vratite robu koju ste kupili na daljinu, na internetu ili telefonski;
- zabranjuje skrivene naknade i troškove pri internetskoj kupnji i
- zabranjuje unaprijed označene kućice na internetskim stranicama zbog kojih su klijenti prije, na primjer, slučajno plaćali neželjeno putno osiguranje ili unajmljivanje automobila.

JESTE LI ZNALI?

Što biste učinili da kupite novi televizor s ravnim zaslonom, ali ga nikada ne primite? Ili da kupite neispravan proizvod iz druge zemlje EU-a? Pritom sada možete dobiti povrat novca. Od srpnja 2017. privatni potrošači i mala poduzeća mogu riješiti prekogranične novčane sporove vrijednosti do 5 000 eura revidiranim europskim postupkom za sporove male vrijednosti: europa.eu/!CC87nj

Kvalitetne telekomunikacijske usluge u EU-u

Mnogi od nas danas se služe pametnim telefonima i tabletima. Kao građanin EU-a možete:

- ostvariti korist od zajamčenih usluga fiksne telefonije prihvatljive kvalitete po pristupačnoj cijeni, bez obzira na to gdje živite u EU-u;
- jednostavno uspoređivati ponude i cijene, s obzirom na to da operatori moraju osigurati pregledne i suvremenjene informacije o cijenama i tarifama;
- promijeniti telekomunikacijskog operatera u jednom danu bez promjene telefonskog broja;
- telefonirati sa svojeg telefona bilo gdje u EU-u jednako kao u svojoj zemlji.

JESTE LI ZNALI?

Od 2007. cijene roaminga spustile su se za više od 90 %. Opcija „u roamingu kao doma“, prema kojoj korisnici na putovanju u bilo kojem dijelu EU-a mobilne usluge plaćaju po domaćim tarifama, od lipnja 2017. postala je stvarnost za sve građane EU-a.

Zajednička valuta u 19 zemalja EU-a: euro

Novčanice i kovanice eura uvedene su 2002. u 12 zemalja EU-a, a do danas je 19 zemalja svoje nacionalne valute zamijenilo eurom. Svakodnevno ga upotrebljava više od 337 milijuna građana EU-a, odnosno dvije trećine svih građana EU-a.

Uporaba zajedničke valute na jedinstvenom tržištu, na kojemu međusobno trguju ljudi iz različitih zemalja, ima niz prednosti. Potrošači mogu lakše uspoređivati cijene u domovini, u inozemstvu i na internetu. Poduzeća mogu izračunati troškove i naplatiti ih kupcima u jednoj valuti, bez rizika od tečajnih fluktuacija, a uklanjanje transakcijskih troškova pridonosi stabilnosti cijena.

DID YOU KNOW?

Kovanice eura imaju zajedničku stranu, na kojoj je zemljovid Europe, ali na drugoj strani svaka zemlja ima vlastiti motiv. Prepoznajete li motiv na ovoj kovanici od 2 eura? Možete li pogoditi iz koje je zemlje?

15. ZADATAK

KOJE SU ZEMLJE DIO EUROPODRUČJA?

U sljedećoj tablici navedeno je svih 28 zemalja EU-a. Označite 19 zemalja koje su dio europodručja i čija je valuta euro.

☐ Austrija	☐ Estonija	☐ Italija	☐ Nizozemska	☐ Slovenija
☐ Belgija	☐ Finska	☐ Latvija	☐ Njemačka	☐ Španjolska
☐ Bugarska	☐ Francuska	☐ Litva	☐ Poljska	☐ Švedska
☐ Cipar	☐ Grčka	☐ Luksemburg	☐ Portugal	☐ Ujedinjena Kraljevina
☐ Češka	☐ Hrvatska	☐ Mađarska	☐ Rumunjska	
☐ Danska	☐ Irska	☐ Malta	☐ Slovačka	

JESTE LI ZNALI?

Proračun EU-a za 2017. iznosi 157 milijardi eura. To odgovara približno 1 % ukupne vrijednosti sve robe i svih usluga proizvedenih u EU-u.

Većina novca iz proračuna EU-a (94 %) troši se na projekte i programe u korist studenata, istraživača, poljoprivrednika, poduzeća, organizacija, gradova i regija u cijelom EU-u. Dio sredstava izdvaja se i za razvojnu pomoć zemljama izvan EU-a. Približno 6 % troši se na administraciju.

Financiranje EU-a u vašoj regiji

Zemlje i regije EU-a ne razlikuju se samo veličinom već i razinom bogatstva. Tijekom godina tisuće projekata dobilo je financijska sredstva EU-a, što je pridonijelo kvaliteti života građana, gospodarskom rastu i otvaranju radnih mjesta u svim državama članicama pojedinačno i na razini EU-a.

Ljudi nisu uvijek upoznati s tim da je EU financirao ili da financira projekte u njihovoj blizini. Ipak, zahvaljujući projektima uz financijsku potporu EU-a, otvoreni su milijuni novih radnih mjesta, razvijene tisuće kilometara strateških prometnih, energetskih i širokopojasnih veza, ulagalo se u istraživanja i inovacije, poduzete su mjere za zaštitu kulturne baštine i područja prirodnih ljepota te još mnogo, mnogo toga.

Posjetite ove stranice i pogledajte primjere projekata koji su dobili financijska sredstva EU-a u vašoj zemlji.

Shvatit ćete da vam je EU mnogo bliži nego što ste možda mislili: europa.eu/!Tt44tv and europa.eu/!wC93kF.

16. ZADATAK

EU U VAŠEMU SVAKODNEVNOM ŽIVOTU

Na temelju ovih deset primjera steći ćete dojam o tome kakvu ulogu EU ima u svakodnevnom životu svojih građana. Odaberite tri vama najvažnija primjera, usporedite odgovore s odgovorima kolega iz razreda i obrazložite svoj odabir.

Možete putovati, studirati, raditi i živjeti u bilo kojoj zemlji EU-a. Svatko može odlučiti gdje želi živjeti ili tražiti posao. Slobodno kretanje osoba moguće je zahvaljujući jedinstvenom tržištu EU-a.

EU je uklonio prepreke slobodnoj trgovini među svojim članicama. To znači da možete proizvoditi, prodavati i kupovati robu bilo gdje u EU-u. Za potrošače to znači veći izbor proizvoda i niže cijene.

Putovanje Europom danas je vrlo jednostavno. Schengenskim sporazumom uklonjene su granične kontrole između većine europskih zemalja. Sada većinu granica unutar EU-a možete prijeći bez pokazivanja putovnice.

Na putovanju u drugu zemlju EU-a mogli biste se razboljeti ili doživjeti nesreću. Kao građanin EU-a imate pravo na nužno liječenje koje se ne može odgoditi dok se ne vratite u domovinu. Uz europsku karticu zdravstvenog osiguranja dobit ćete državnu zdravstvenu skrb u inozemstvu po istoj cijeni kao i stanovnici te zemlje.

Zračni prijevoz postao je mnogo jeftiniji. EU je u sektoru zračnog prometa ukinuo nacionalne monopole i dopustio tržišno natjecanje. Danas više gradova ima vlastite zračne luke i povezuje ih više izravnih letova. Unaprijeđena su i prava putnika.

Uporaba mobitela i pametnih uređaja u inozemstvu posljednjih je godina postala mnogo jeftinija. Pravilima EU-a ograničene su cijene, čime su znatno smanjeni i troškovi (od 2007. za više od 90 %). U lipnju 2017. ukinute su naknade za roaming, što znači da za uporabu mobitela u inozemstvu sada plaćate jednako kao i u svojoj zemlji.

Najkraće razdoblje jamstva za potrošačke proizvode, kao što je elektronička roba, sada iznosi dvije godine. Ako vam se, primjerice, mobitel pokvari nakon godinu dana, mogu vam ga besplatno popraviti ili zamijeniti. Pritom nije važno u kojoj ste zemlji EU-a kupili proizvod.

Zaštićeni ste propisima EU-a čak i ako robu niste naručili ili kupili u trgovini. Na primjer, ako se pretplatite na nešto ili potpišete ugovor na ulici ili ako kupite nešto na internetu, imate se pravo predomisli. Imate pravo otkazati narudžbu ili vratiti kupljeno u roku od 14 dana.

Kao potrošač možda želite kupovati ekološki prihvatljive proizvode, a pritom će vam pomoći oznaka energetske učinkovitosti EU-a. Ta se oznaka nalazi na mnogim proizvodima, kao što su žarulje, perilice rublja, hladnjaci i televizori. Zbog toga je lakše prepoznati energetske najučinkovitije proizvode, koji imaju oznaku A+++.

U EU-u možete uživati u čistoj vodi za kupanje i piće. Onečišćenje okoliša ne poznaje granice, a jasno je da su čist zrak i voda vrlo važni. EU je uveo obvezna ograničenja za onečišćenje zraka i vode na razini EU-a, a države članice moraju ih se držati.

EUROPSKA UNIJA POSTIGLA JE SVOJ PRVOTNI CILJ: MEĐU SVOJIM
JE ČLANICAMA USPOSTAVILA MIR – VIŠE OD 60 GODINA MIRA.
NO NA ŠTO JE USMJERENA SADA? U OVOM POGLAVLJU SAZNAT
ĆETE VIŠE O TOME KAKO SE EU NOSI S DANAŠNJIM IZAZOVIMA
I KOJI SU MU GLAVNI PRIORITETI.

ŠTO JE NA DNEVNOM REDU EU-a?

Uz vezi s tih deset prioriteta Europska komisija pozvala je sve vlade, civilno društvo, dionike i građane da razmisle o budućnosti Europe. EU se danas suočava s posve novim izazovima, a nezaposlenost, migracije, klimatske promjene i terorizam samo su neki od njih. Mnogi su građani izgubili povjerenje u političare. Neka od postignuća europske integracije, poput slobodnog kretanja osoba, sada se dovode u pitanje.

S obzirom na te izazove, tada novoizabrani predsjednik Europske komisije, Jean-Claude Juncker, iznio je 2014. program politika za novi početak Europe. Na temelju nadležnosti sadržanih u ugovorima EU-a odredio je deset ključnih prioriteta na koje bi se EU u cjelini trebao usredotočiti sljedećih godina da bi iskoristio prilike u tim područjima. U ovom poglavlju donosimo kratak pregled tih prioriteta.

„Naša djeca zaslužuju Europu koja čuva njihov način života. Zaslužuju Europu koja ih osnažuje i brani. Zaslužuju Europu koja štiti. Vrijeme je da svi mi, institucije, vlade i građani, preuzmemo odgovornost za izgradnju takve Europe. Zajedno.”

JEAN-CLAUDE JUNCKER,
predsjednik Europske komisije,
govor o stanju Unije 2016.

Više o tom savjetovanju
možete saznati ovdje:
europa.eu/!yG39Pd

1. Zapošljavanje, rast i ulaganja

Europa se oporavlja od najteže gospodarske i financijske krize koja ju je snašla od 30-ih godina 20. stoljeća. Zbog te su krize u EU-u izgubljena mnoga radna mjesta i vrlo se malo ulagalo. Najvažniji je prioritet EU-a ponovno ostvariti rast u Europi i povećati broj radnih mjesta, posebno za mlade, bez novog zaduživanja.

EU je 2015. uspostavio Europski fond za strateška ulaganja. Taj fond, koji je EU podupro početnim kapitalom od 21 milijarde eura, privlači javne i privatne ulagatelje koji će zauzvrat strateški ulagati u ona područja u kojima su ulaganja najpotrebnija. Ta ulaganja, za koja se očekuje da će u tri godine premašiti 315 milijardi eura, bit će posebno usmjerena na infrastrukturu, inovacije te manja i novoosnovana poduzeća (start-ups). Rezultati plana ulaganja već su vidljivi. U prvih 18 mjeseci potaknuta su nova ulaganja u iznosu od 138,3 milijarde eura u 27 država članica i odobreni su brojni projekti, što je pridonijelo otvaranju više od 100 000 novih radnih mjesta. S obzirom na konkretne rezultate tog fonda, Europska komisija je u rujnu 2016. predložila produljenje njegova trajanja do kraja 2020., i povećanje ukupnoga ciljnog iznosa ulaganja na 500 milijardi eura.

Više informacija
o tome možete pronaći
ovdje:
europa.eu/!kd36Rf

17. ZADATAK

OTVARANJE RADNIH MJESTA ZA MLADE

EU privlači kapital potencijalnih ulagača iz Unije i tako pridonosi gospodarskom rastu i otvaranju radnih mjesta. Što bi još EU mogao učiniti da poveća broj radnih mjesta za mlade?

Porazgovarajte o tome u manjim skupinama.

18. ZADATAK

DIGITALNA BUDUĆNOST

Jeste li korisnik internetskih/ digitalnih proizvoda i/ili usluga? U manjim skupinama porazgovarajte o svojem iskustvu i razmijenite ideje o tome kako zamišljate budućnost interneta i digitalnih tehnologija.

2. Jedinstveno digitalno tržište

Internet i digitalne tehnologije mijenjaju svijet. Bilo da gledate filmove, kupujete ili učite, vjerojatno se pritom služite (ili biste se mogli služiti) internetskim alatima. No iako ti alati sasvim dobro funkcioniraju u vašoj zemlji, možda vam se dogodilo da nisu dostupni u drugoj zemlji EU-a. Zbog tih internetskih prepreka građanima su uskraćene brojne mogućnosti za kupnju robe i usluga: samo 15 % građana EU-a na internetu kupuje od prodavača iz drugih zemalja EU-a.

No ta će se brojka vjerojatno povećati jer EU radi na novim pravilima kojima će pojedincima i poduzećima pomoći u svim zemljama kupovati i prodavati proizvode i usluge na internetu jednako lako kao i u svojoj zemlji.

No nemaju svi građani ni poduzeća pristup brzom internetu i mogućnostima koje nudi internet. Zato EU nastoji poboljšati digitalne infrastrukture. Želi omogućiti brzi pristup internetu svima, među ostalim i stanovnicima u udaljenim i ruralnim područjima. Predsjednik Juncker najavio je 2015. plan u vrijednosti od 120 milijuna eura, kojim će se u parkovima, na trgovima, u knjižnicama i javnim zgradama u gradovima i selima cijele Unije do 2020. uvesti besplatni bežični internet.

EU je već ostvario određeni napredak prema tom cilju.

Više informacija o
tome možete pronaći
ovdje:
europa.eu/!jn46QU

JESTE LI ZNALI?

Geolociranje je okosnica današnje digitalne revolucije. EU je uložio u vlastiti globalni navigacijski satelitski sustav, koji se zove Galileo. Taj će sustav udeseterostručiti preciznost geolociranja i omogućiti nove, inovativne usluge koje bi mogle promijeniti našu svakodnevicu, kao što su samovozeći automobili i bolje gradske prometne mreže. Konstelacija Galileo sada ima 18 satelita u orbiti i počela je nuditi usluge tijelima javne vlasti, poduzećima i građanima. Za punu je konstelaciju predviđeno ukupno 30 satelita te se očekuje da će biti dovršena 2020. Ni jedna europska zemlja to ne bi mogla ostvariti sama.

19. ZADATAK

ŠTEDNJA ENERGIJE

I mali postupci mogu imati važnu ulogu u štednji energije. U manjim skupinama porazgovarajte o onome što osobno već poduzimate, što biste još mogli poduzeti, a na što još niste spremni.

Više informacija
o tome možete pronaći
ovdje:
europa.eu/!Ck49bQ

3. Energetska unija i klima

Svaki građanin EU-a trebao bi imati pristup sigurnoj, održivoj, pristupačnoj i konkurentnoj energiji, a osiguravanje tog pristupa jedan je od najvećih izazova za europski energetska sustav. Međutim, u doba kad se svjetska klima mijenja i Zemljina atmosfera zagrijava, EU je najveći uvoznik energije na svijetu (uvozi 53 % potrebne energije), 75 % stambenih objekata u EU-u energetska je neučinkovito, a veleprodajne cijene električne energije 30 % su više od cijena u SAD-u.

Da bi poboljšao takvo stanje, EU je odredio ambiciozne ciljeve u vezi s klimom i energijom koji bi se trebali ostvariti do 2030., a to su:

- smanjenje stakleničkih plinova za 40 %;
- povećanje udjela energije iz obnovljivih izvora (vjetar, solarna energija i biogoriva) na 27 % i
- smanjenje potrošnje energije za 27 %

Ipak, EU ne može samostalno rješavati problem klimatskih promjena. Preko Ujedinjenih naroda i drugih međunarodnih foruma zalaže se i za djelovanje na globalnoj razini. Na konferenciji Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama, održanoj u Parizu 2015., prvi je put postignut dogovor na svjetskoj razini o suzbijanju klimatskih promjena. EU je u tome imao vrlo važnu ulogu.

JESTE LI ZNALI?

Na projekte povezane s klimatskim promjenama troši se 20 % proračuna EU-a. Osim toga, najmanje 40 % sredstava iz Europskog fonda za strateška ulaganja namijenjeno je potpori projektima koji doprinose borbi protiv klimatskih promjena.

4. Unutarnje tržište

Jedinstveno tržište jedno je od najvećih postignuća EU-a. Omogućuje slobodno kretanje osoba, robe, usluga i kapitala. Stručnjacima i poduzećima nudi razne mogućnosti, a potrošačima veći izbor i niže cijene. Ljudima omogućuje putovati, živjeti, raditi i studirati gdje god žele.

Unatoč općoj uspješnosti jedinstvenog tržišta, njegove prednosti ponekad ostaju neiskorištene jer se pravila ne poznaju ili ne primjenjuju, ili se ispriječi nešto drugo.

EU je odlučio dovršiti uspostavu unutarnjeg tržišta za proizvode i usluge da bi poduzećima i industriji osigurao okruženje u kojem mogu rasti i potom uspjeti u svjetskom gospodarstvu. Da bi se to ostvarilo, Europska komisija radi na:

- stvaranju unije tržišta kapitala, čime će malim poduzećima olakšati prikupljanje sredstava, a Europa će postati privlačnija za ulaganja;
- poticanju radnika na zapošljavanje u drugim zemljama EU-a radi popune slobodnih radnih mjesta i zadovoljenja potrebe za stručnim osobljem;
- jačanju socijalnih vidova;
- suzbijanju utaja poreza i poreznih prijevara.

20. ZADATAK

SLOBODNO KRETANJE ILI PROTEKCIONIZAM?

„Budući da jedinstveno tržište omogućuje slobodno kretanje osoba, robe, usluga i kapitala, ono doprinosi ostvarivanju rasta i otvaranju radnih mjesta.” U razredu se podijelite na dvije skupine: jednu koja podupire tu izjavu i drugu koja joj se protivi. Najprije porazgovarajte o tome u skupini, a zatim neka svaka skupina izloži svoje argumente razredu.

Više informacija
o tome možete
pronaći ovdje:
europa.eu/!nw33mw

5. Bolje povezana i pravednija ekonomska i monetarna unija

Ekonomska i monetarna unija važan je korak u boljem povezivanju gospodarstava EU-a. Mnogo je lakše međusobno surađivati i poslovati jer su gospodarske i porezne politike u cijelom EU-u povezane, svi djeluju u okviru jedne, zajedničke monetarne politike i u većini država članica valuta je zajednička – euro.

Kad je izbila svjetska gospodarska kriza, EU i njegovih 28 država članica poduzeli su dotad nezabilježene mjere za zaštitu svojega gospodarstva. Te su se mjere pokazale kao veliko opterećenje za građane jer pri njihovu donošenju nije uvijek uzet u obzir utjecaj na njihovu svakodnevicu. Poučen tim iskustvom, EU danas želi dovršiti uspostavu ekonomske i monetarne unije da bi pomogao osobama u nepovoljnom položaju i da bi se stvorilo više radnih mjesta.

Pritom nastoji osigurati stabilnost eura, ojačati javne financije i ponovno pokrenuti socijalni dijalog.

21. ZADATAK

EUROPSKI STUP SOCIJALNIH PRAVA

Europska komisija predlaže jačanje socijalnog aspekta Europske unije. U okviru europskog stupa socijalnih prava, izloženoga u travnju 2017., predlaže nova, učinkovitija prava građana razvrstana u tri kategorije: jednake mogućnosti i pristup tržištu rada, pravedni radni uvjeti te socijalna zaštita i uključenost.

Kakvoj biste socijalnoj dimenziji Europe vi dali prednost? Neka svatko od vas odabere tri načela s popisa koja smatra najvažnijima za socijalnu Europu, a zatim u manjim skupinama porazgovarajte o svojem odabiru.

☐ Obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje	☐ Ravnoteža između poslovnog i privatnog života
☐ Ravnopravnost spolova	☐ Minimalni dohodak
☐ Sigurno i prilagodljivo zaposlenje	☐ Zdravstvena skrb
☐ Informacije o uvjetima zaposlenja i zaštita u slučaju dobivanja otkaza	☐ Uključenost osoba s invalidnošću
☐ Socijalni dijalog i uključenost radnika	☐ Stanovanje i pomoć beskućnicima

Više o tome možete
pronaći ovdje:
europa.eu/!mj79JT

6. Slobodna trgovina

Više informacija
o tome možete pronaći
ovdje:
europa.eu/!NF99Ff

EU svaki dan uvozi i izvozi robu i usluge koje vrijede stotine milijuna eura. Svih 28 zemalja EU-a skupa čini najveće svjetsko gospodarstvo, najveći su uvoznik i izvoznik, vodeći ulagatelj i primatelj stranih ulaganja te najveći donator pomoći. Zajedničkim nastupom u međunarodnim trgovinskim pregovorima EU ima znatno veću težinu nego što bi bilo koja od njegovih zemalja imala pojedinačno. Ta otvorena tržišta potiču gospodarski rast te stvaraju više radnih mjesta za Europu i njezine partnere. Osim toga, potrošačima EU-a osiguravaju veći izbor i veću kupovnu moć, a poduzećima pomažu biti konkurentnima u inozemstvu. Međutim, EU je svojim partnerima jasno dao do znanja da neće dopustiti slobodnu trgovinu po svaku cijenu. Svaki trgovinski sporazum koji EU sklopi u ime svojih država članica mora poštovati vrednote EU-a, mora biti transparentan, razuman i pravedan te ne smije štetiti građanima ili okolišu. Gospodarski i trgovinski sporazum poznat kao CETA, koji su EU i Kanada potpisali u listopadu 2016., dobar je primjer tog naprednog pristupa, kao i sporazum o slobodnoj trgovini o kojemu EU pregovara s Japanom.

Možda ste čuli i za transatlantsko partnerstvo za trgovinu i ulaganja (TTIP), sporazum o kojemu EU pregovara sa Sjedinjenim Američkim Državama. Cilj je tog partnerstva omogućiti što više trgovine i ulaganja između te dvije strane a da se pritom ne žrtvuju europski standardi u područjima kao što su sigurnost hrane, zdravlje, socijalna zaštita i zaštita podataka te kulturna raznolikost.

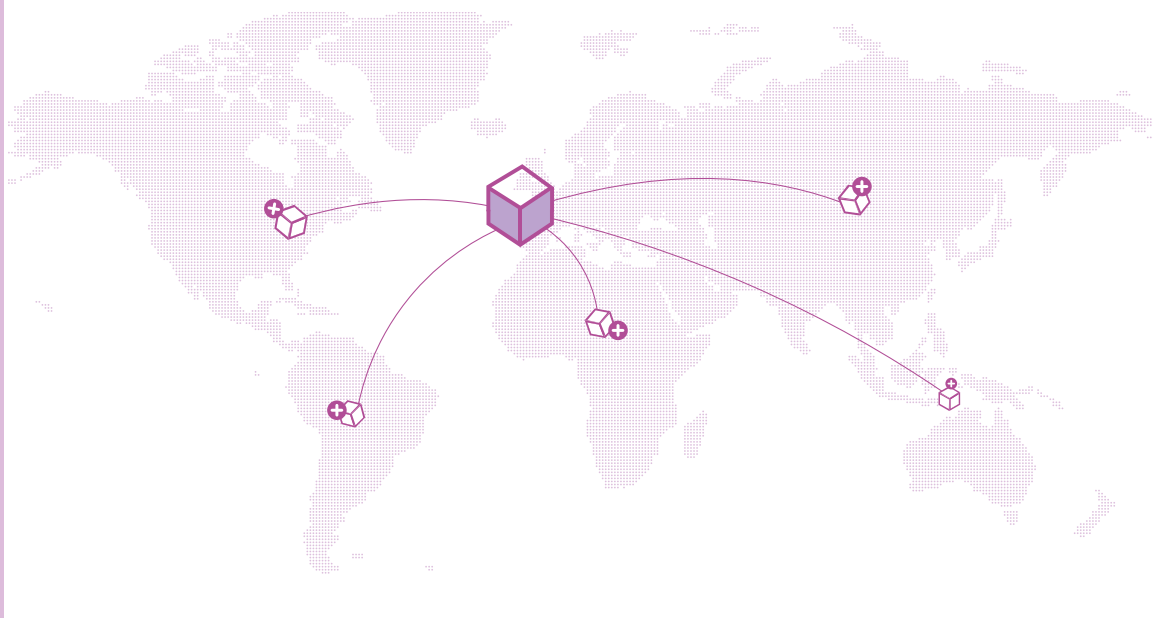
JESTE LI ZNALI?

Izvozom u treće zemlje
2016. osigurano je
više od 31 milijun radnih
mjesta u EU-u.

22. ZADATAK

SLOBODNA TRGOVINA I GLOBALIZACIJA

U današnje se vrijeme proizvodi više ne izrađuju od početka do kraja na jednome mjestu, nego se u mnogo pojedinačnih faza sastavljaju u različitim dijelovima svijeta. U manjim skupinama odaberite proizvod ili uslugu koji su vam dobro poznati (može to, primjerice, biti odjevni predmet, mobitel ili računalo) i porazgovarajte o njihovim sastavnim dijelovima, o mjestima iz kojih ti dijelovi dolaze te kako bi povećanje ili ograničenje slobodne trgovine utjecalo na cijenu proizvoda, njegov sastav itd. Izložite svoja razmišljanja ostatku razreda.

JESTE LI ZNALI?

EU i SAD imaju najintenzivnije gospodarske odnose na svijetu. Skupa ostvaruju 40 % svjetske gospodarske proizvodnje. Svaki dan trguju robom i uslugama u vrijednosti od 2 milijarde eura. Sjedišta europskih poduzeća koja izvoze u SAD ne nalaze se samo u velikim gradovima već i u manjim mjestima u cijeloj Europi. Odaberite svoju zemlju na zemljovidu da biste saznali koliko poduzeća iz nje ili iz vaše regije trenutno izvozi u SAD:

europa.eu/!Nh93vR

7. Pravda i temeljna prava

Više informacija
o tome možete pronaći
ovdje:
europa.eu/!QR69xq

EU nije samo zajedničko tržište proizvoda i usluga. Posrijedi je unija utemeljena na vrednotama kao što su ljudsko dostojanstvo, sloboda, demokracija, jednakost, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava. Zbog toga je Europska komisija poduzela mjere za poboljšanje zaštite temeljnih prava u području zaštite podataka, otkrivanja osobnih podataka i potrošačkih prava te se još više zalaže za spolnu ravnopravnost, suzbijanje diskriminacije i zaustavljanje trgovanja ljudima.

No zbog terorističkih napada na europskom tlu, zemlje EU-a suočavaju se s posve novim izazovima. Zato EU želi razviti djelotvornu sigurnosnu uniju. Na razini EU-a poduzete su mnoge mjere za rješavanje svih vidova terorističke opasnosti. Među njima su sprečavanje radikalizacije, uključujući radikalizaciju putem interneta, kriminalizacija putovanja radi sudjelovanja u terorističkom napadu ili podupiranja terorizma, brže otkrivanje terorizma povećanom razmjenom informacija, borba protiv financiranja terorizma, onemogućivanje dostupa vatrenom oružju i eksplozivima te potpora partnerskim zemljama, posebice na Sredozemlju.

23. ZADATAK

EUROPSKE VREDNOTE

Podijelite se u manje skupine i porazgovarajte o sljedećim pitanjima.

- Shvaćate li svi jednako vrednote navedene u članku 2. Ugovora o EU-u (poštovanje ljudskog dostojanstva, sloboda, demokracija, jednakost, vladavina prava i ljudska prava)? Na primjer, što u praksi znači „poštovanje ljudskog dostojanstva“?
- Koja je vrednota najvažnija svakome u vašoj skupini?
- Kojim biste političkim inicijativama na razini EU-a ili na nacionalnoj razini dali prednost da bi se zaštitila vrednota EU-a do koje vam je najviše stalo?

8. Migracije

EU se 2015. i 2016. suočio s dotad nezabilježenim priljevom izbjeglica i migranata. U Europsku uniju pristiglo je više od milijun ljudi, od kojih je većina bila u bijegu od rata i terora u Siriji i drugim zemljama, dok su drugi prelazili vanjske granice EU-a pokušavajući pronaći svoju obitelj i/ili ostvariti bolji život.

No nijedna država članica EU-a ne može niti bi se trebala sama suočavati s tim golemim migracijskim pritiskom. Zbog toga EU pojačava napore da spasi živote, suzbije trgovinu ljudima i uspostavi suradnju sa zemljama iz kojih migranti dolaze i kroz koje prolaze dok putuju na svoje odredište. Što je još važnije, EU želi suzbiti temeljne uzroke bježanja i migracija: siromaštvo, ratove, progone, kršenje ljudskih prava i prirodne katastrofe.

EU je već poduzeo mnogo toga za rješavanje pitanja izbjegličke krize te i dalje poduzima mjere u tom smislu. Osim što se za to osigurava više novca, EU pomaže pri premještanju tražitelja azila koji su već u Europi i preseljenju ljudi iz susjednih zemalja kojima je potrebna pomoć. Osim toga, da bi se ljudima ponudili sigurni načini zakonitog ulaska u EU, nastoji se povećati sigurnost na granicama EU-a i riješiti problem krijumčarenja ljudi.

Više informacija
o tome možete pronaći
ovdje:
europa.eu/!CF88GG

JESTE LI ZNALI?

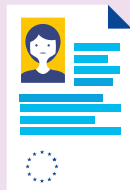
Europska komisija donijela je 15. prosinca 2015. važan niz mjera za upravljanje vanjskim granicama EU-a i zaštitu schengenskog prostora bez unutarnjih granica. Na primjer, uspostavljena je europska granična i obalna straža za osiguravanje učinkovitoga zajedničkoga upravljanja vanjskim granicama.

JESTE LI ZNALI?

Traženje azila temeljno je pravo u EU-u i odobrava se izbjeglicama. Zemlje EU-a imaju međunarodnu obvezu odobravanja azila na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda o statusu izbjeglica.

Izbjeglica je osoba koja bježi iz svoje matične zemlje i koja se u nju ne može vratiti zbog utemeljenog straha od progona.

Tražitelj azila osoba je koja tvrdi da je izbjeglica i koja je podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu, no čije tvrdnje još nisu konačno procijenjene.

Izraz **migrant** ima šire značenje nego izbjeglica i odnosi se na osobu koja odlazi iz svoje zemlje da bi se nastanila u drugoj zemlji, obično u potrazi za boljim životom.

24. ZADATAK

POTPORA EU-a IZBJEGLICAMA I MIGRANTIMA

Zbog porasta broja izbjeglica i migranata koji pristižu, Europa je pod sve većim pritiskom. EU je na to odgovorio poduzimanjem raznih mjera.

Označite svoje mišljenje o mjerama navedenima u nastavku, a zatim u manjim skupinama odaberite tri teme u kojima se vaša mišljenja najviše razlikuju i porazgovarajte o svojim razlozima.

	Potpuno podupirem	Djelomično podupirem	Djelomično se protivim	Potpuno se protivim
1. EU je na Sredozemnomu moru osigurao plovila za traganje i spašavanje, čime su spašene tisuće života.	☐	☐	☐	☐
2. EU je uspostavio prihvatne centre u Grčkoj i Italiji te je onamo poslao stručnjake za pomoć pri identifikaciji i evidentiranju pristiglih ljudi.	☐	☐	☐	☐
3. Zemlje EU-a trebale bi dijeliti odgovornost kad je riječ o obradi zahtjeva za azil. Osobe koje trebaju međunarodnu zaštitu trebalo bi premjestiti iz Grčke ili Italije u druge zemlje EU-a.	☐	☐	☐	☐
4. Gotovo 90 % izbjeglica i migranata platilo je kriminalnim organizacijama da ih prevedu preko granica EU-a. Zato je EU pojačao borbu protiv kriminalnih mreža i krijumčara ljudima.	☐	☐	☐	☐
5. EU pomaže državama članicama organizirati povratak nezakonitih migranata u njihove matične zemlje ako nemaju pravo ostati u EU-u.	☐	☐	☐	☐
6. EU doprinosi poboljšanju životnih uvjeta nezakonitih migranata u njihovim matičnim zemljama da ne bi morali bježati iz njih.	☐	☐	☐	☐
7. EU želi tražiteljima azila osigurati sigurne i zakonite načine ulaska u EU da ne bi morali riskirati život obraćajući se za pomoć krijumčarima i trgovcima ljudima.	☐	☐	☐	☐
8. EU je poboljšao nadzor svojih vanjskih granica.	☐	☐	☐	☐
9. Mnogim ljudima koji dođu u EU potrebni su osnovni uvjeti za život, poput pitke vode, hrane i skloništa. EU financira projekte za ispunjavanje najhitnijih humanitarnih potreba.	☐	☐	☐	☐
10. EU daje humanitarnu pomoć izbjeglicama i migrantima u zemljama izvan EU-a, kao što su Irak, Jordan, Libanon i Turska.	☐	☐	☐	☐

9. Jači globalni dionik

EU ima ključnu ulogu u mnogim vanjskopolitičkim pitanjima, od pregovora s Iranom radi smanjenja količine nuklearnih tvari koje proizvodi do borbe protiv globalnog zatopljenja. Zajednička vanjska i sigurnosna politika EU-a, čiji je cilj razrješavanje sukoba i poticanje međunarodnog razumijevanja, temelji se na diplomaciji, a trgovina, humanitarna pomoć, sigurnost i obrana imaju dopunsku ulogu.

Politička kriza u Ukrajini i nemiri na Bliskom istoku jasno su pokazali koliko je važna ujedinenost EU-a u vanjskim odnosima. Zbog toga EU nastoji ojačati svoju vanjsku politiku. Kad djeluju zajednički, zemlje EU-a imaju znatno veći autoritet nego što bi imale kad bi svaka provodila svoju politiku.

EU kao jači globalni dionik može učinkovitije odgovoriti na globalne izazove, promicati svoje vrednote te pridonijeti miru i blagostanju u svijetu.

ZEMLJE
EU-a ČINE
24 %
SVJETSKOGA
GOSPODARSTVA...

JESTE LI ZNALI?

U EU-u živi 7 % svjetskog stanovništva. Taj se udjel smanjuje te će se do 2060. svesti na samo 4 %. Iako je Europa razmjerno malen kontinent, važan je u gospodarskom smislu. Zemlje EU-a čine 24 % svjetskoga gospodarstva, zbog čega je EU jedno od najvećih gospodarstava u svijetu, veličine slične gospodarstvu SAD-a.

ALI U NJIMA
ŽIVI SAMO
7 %
SVJETSKOG
STANOVNIŠTVA

25. ZADATAK

EU U SVIJETU

Slijedi nekoliko primjera djelovanja EU-a u svijetu. Odaberite tri primjera koja su vam najvažnija i obrazložite zašto ste ih odabrali. Usporedite svoje odgovore s odgovorima kolega iz razreda.

- ☐ EU je u cijelom svijetu vodio i podupirao mirovne pregovore da bi se zaustavili sukobi.
- ☐ EU se zalaže za demokraciju i vladavinu prava u cijelom svijetu. Ljudska prava postala su središnja točka njegovih odnosa s drugim zemljama.
- ☐ EU se zalaže za suzbijanje terorizma, organiziranog kriminala i nezakonitih migracija na međunarodnoj razini.
- ☐ EU je preuzeo vodstvo u sveopćoj borbi protiv klimatskih promjena.
- ☐ EU i njegove države članice zajedno su najveći donatori razvojne pomoći na svijetu. Taj doprinos mnogo znači milijunima ljudi u svijetu.
- ☐ EU promiče razvoj i putem trgovine otvarajući svoja tržišta izvoznim proizvodima zemalja u razvoju i potičući ih na to da više međusobno trguju.
- ☐ EU i njegove države članice zajedno su najveći donatori humanitarne pomoći na svijetu. Pružaju spasonosnu pomoć žrtvama velikih nesreća, izbjeglicama i drugima kojima je pomoć prijeko potrebna.

JESTE LI ZNALI?

EU ima važnu ulogu u pomaganju zemljama koje prolaze kroz humanitarne krize. Samo 2016. dodijelio je više od 2,1 milijarde eura pomoći za hranu, smještaj, zaštitu i zdravstvenu skrb za 120 milijuna ljudi u više od 80 zemalja.

Više informacija
o tome možete pronaći
ovdje:
europa.eu/!UB74Rb

10. Demokratske promjene

Neki smatraju da EU ima previše birokracije i da se udaljio od svojih građana. Građani istodobno očekuju da se EU nosi s velikim gospodarskim i socijalnim izazovima te ih prevlada.

EU se zalaže za pravu demokraciju i reforme. Prioritet je Europske komisije predlaganje novih propisa samo kad su doista potrebni i kad je jasno da imaju dodanu vrijednost EU-a te da u svojem djelovanju bude potpuno transparentna. Primjerice, svi ključni dokumenti o trgovinskim pregovorima između EU-a i Kanade te između EU-a i SAD-a dostupni su javnosti.

**Izrecite
što
mislite!**

JESTE LI ZNALI?

Tijekom sastavljanja propisa građani u svakom trenutku mogu izraziti svoje primjedbe. Komisija ponovno ističe predanost uvažavanju vanjskih mišljenja te je za to izradila internetski alat nazvan „Iznesite svoje mišljenje”: europa.eu/!GR46uT

26. ZADATAK

DIJALOZI S GRAĐANIMA

U EU-u se svakodnevno odvijaju dijalozi s građanima, koji se vode između povjerenika i javnosti (europa.eu/!Xh69bN). Ako ne možete sudjelovati u nekom od tih događanja, zašto ne biste u svojoj učionici organizirali vlastiti dijalog s građanima? Skupina od tri ili četiri učenika, koja predstavlja povjerenika, odabire jedan od deset prioriteta izloženih u ovom poglavlju. Članovi skupine doma istraže pojedinosti o izabranoj politici da bi mogli odgovoriti na pitanja građana/kolega iz razreda i pripreme petominutnu izjavu o toj politici. Nakon što „povjerenik” u učionici izloži svoju kratku izjavu, kolege iz razreda imaju 15 minuta za postavljanje pitanja, a učitelj ima ulogu moderatora.

1. POGLAVLJE

1. ZADATAK

KOJE SU DRŽAVE ČLANICE EU-a?

3. ZADATAK

ŠTO VREDNOTE I NAČELA EU-a ZNAČE U PRAKSI?

Zemlja...	(A) može se pridružiti EU-u	(B) ne može se pridružiti EU-u
1. u kojoj ne postoji sloboda medija		☒
2. koja primjenjuje smrtnu kaznu		☒
3. koja dopušta svojim građanima prosvjedovanje protiv vlade	☒	
4. u kojoj se redovito održavaju parlamentarni izbori	☒	
5. u kojoj je predsjednik doživotno na vlasti, a potom ga nasljeđuje sin ili kći		☒
6. u kojoj vojska određuje politiku te čak i u unutarnje poslove može intervenirati vojnomo silom		☒
7. u kojoj se ljudi smatraju nevinima dok sud ne utvrdi njihovu krivnju	☒	
8. u kojoj postoji samo jedna stranka koja je uvijek na vlasti		☒
9. koja štiti manjine, čak i kad je većina protiv njih	☒	

2. POGLAVLJE

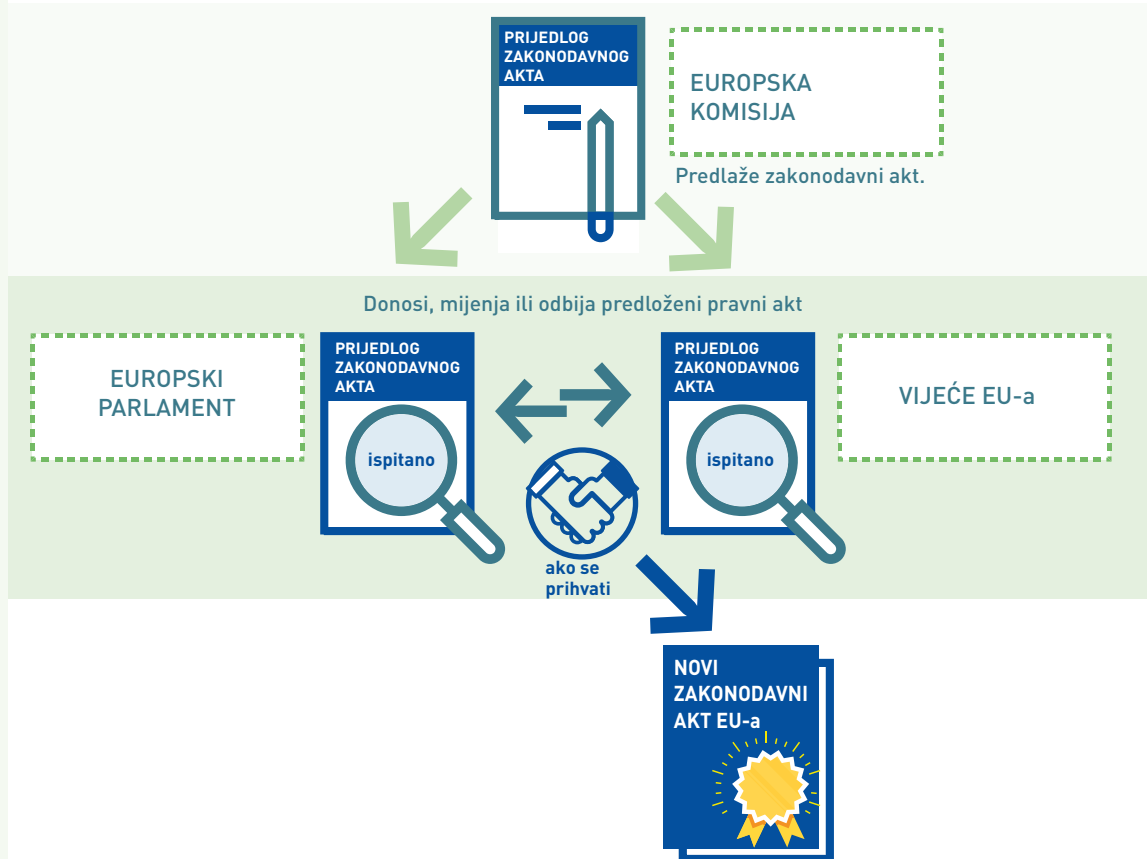
7. ZADATAK

TKO RADI ŠTO U EU-u?

Tko?	Europski parlament	Europsko vijeće	Vijeće Europske unije	Europska komisija	Sud Europske unije
1. predlaže propise EU-a				☒	
2. odobrava propise EU-a	☒		☒		
3. ima (samo) jednog predstavnika/člana iz svake zemlje EU-a		☒	☒	☒	☒
4. biraju ga građani EU-a	☒				
5. izvršava proračun				☒	
6. zastupa interese građana	☒				
7. zastupa interese zemalja EU-a/njihovih vlada		☒	☒		
8. odlučuje o tumačenju propisa EU-a					☒
9. određuje opće političko usmjerenje EU-a		☒			

8. ZADATAK

ZAKONODAVNI POSTUPAK EU-a

9. ZADATAK

TKO JE TKO?

1

Jean-Claude Juncker
predsjednik Europske komisije

2

Donald Tusk
predsjednik Europskog vijeća

3

Federica Mogherini
visoka predstavnica Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku
i potpredsjednica Europske komisije

4

Antonio Tajani
predsjednik Europskog parlamenta

3. POGLAVLJE

13. ZADATAK

ŠTO SLOBODNO KRETANJE ZNAČI ZA VAS U PRAKSI?

	Slobodno kretanje osoba	Slobodno kretanje robe	Slobodno kretanje usluga	Slobodno kretanje kapitala
1. Mogu kupiti polovni automobil u inozemstvu i dovesti ga kući bez plaćanja carine.		☒		
2. U EU-u mogu putovati kamo god želim.	☒			
3. Mogu studirati u drugoj zemlji EU-a.	☒			
4. Kupaonicu mojih roditelja može obnoviti keramičar iz druge zemlje EU-a.			☒	
5. Roditelji mi mogu slati novac u zemlju u kojoj studiram.				☒
6. Mogu raditi u drugoj zemlji EU-a.	☒			
7. Na internetu mogu kupiti robu iz druge zemlje EU-a bez plaćanja carine.		☒		

JESTE LI ZNALI?

[STRANICA 34]

Ova kovanica od 2 eura potječe iz Grčke. Na kovanici je detalj mozaika iz Sparte (3. stoljeće) koji prikazuje kako Zeus u obličju bika otima Europu. Europa je lik iz grčke mitologije po kojemu je naš kontinent dobio ime.

14. ZADATAK

EUROPSKE OZNAKE

Propisima EU-a uvedena su stroga pravila za označivanje određenih proizvoda, kao što su hrana, piće i kozmetički proizvodi, radi zaštite zdravlja i sigurnosti potrošača i radi pomoći pri odabiru. Ako proizvodi nisu pravilno označeni, ne mogu se staviti na tržište.

1

Oznaka CE odnosi se sigurnost proizvoda. Uporabom te oznake proizvođač izjavljuje da je proizvod koji se prodaje potrošačima unutar Europskoga gospodarskog prostora u skladu s europskim zdravstvenim, sigurnosnim i ekološkim propisima. Europski gospodarski prostor obuhvaća EU te Island, Lihtenštajn i Norvešku.

2

Znak za okoliš EU-a dodjeljuje se proizvodima i uslugama smanjenog utjecaja na okoliš. Riječ je o dobrovoljnom sustavu koji je uveden zakonodavstvom EU-a 1980.

3

Oznaka energetske učinkovitosti EU-a na ljestvici od A do G prikazuje potrošnju energije električnog uređaja. Uređaji kategorije A (zeleni) energetski su najučinkovitiji, a najmanje učinkoviti pripadaju kategoriji G (crveni). Kad većina uređaja određene vrste dosegne kategoriju A, na ljestvicu se mogu dodati još tri kategorije: A+, A++ i A+++.

4

Ekološki znak EU-a označuje da je proizvod u skladu s propisima EU-a za ekološki uzgoj. Za prerađene proizvode to znači da je najmanje 95 % sastojaka poljoprivrednog podrijetla ekološki uzgojeno.

5

Tri logotipa kvalitete EU-a označuju svojstva prehrambenih proizvoda u vezi s njihovim geografskim podrijetlom, tradicionalnim sastavom ili načinom proizvodnje.

15. ZADATAK

KOJE SU ZEMLJE DIO EUROPODRUČJA?

☒ Austrija	☒ Estonija	☒ Italija	☒ Nizozemska	☒ Slovenija
☒ Belgija	☒ Finska	☒ Latvija	☒ Njemačka	☒ Španjolska
☐ Bugarska	☒ Francuska	☒ Litva	☐ Poljska	☐ Švedska
☒ Cipar	☒ Grčka	☒ Luksemburg	☒ Portugal	☐ Ujedinjena Kraljevina
☐ Češka	☐ Hrvatska	☐ Mađarska	☐ Rumunjska	
☐ Danska	☒ Irska	☒ Malta	☒ Slovačka	

SAZNAJTE VIŠE O EUROPI

INTERNETSKI KVIZ – OTKRIJTE EUROPSKU UNIJU

Pošto ste pročitali ovu publikaciju, vjerojatno znate više o Europskoj uniji nego većina vaših prijatelja i članova obitelji. Provjerite svoje i njihovo znanje uz internetski kviz „Otkrijte Europsku uniju”, koji je dostupan ovdje: europa.eu/teachers-corner/quiz_hr.

Tko će postignutii najbolji rezultat?

Europa

Informacije o EU-u na sva 24 službena jezika:

► europa.eu

Dječji kutak

Igre i kvizovi o EU-u za djecu i mlade:

► europa.eu/kids-corner/index_hr.htm

Kutak za nastavnike

Nastavna građa o Uniji i njezinim aktivnostima:

► europa.eu/teachers-corner/home_hr

Europski portal za mlade

Europske i nacionalne informacije o obrazovanju, zapošljavanju, putovanju i mnogim drugim područjima za mlade:

► europa.eu/youth/Eu_hr

EU u vašoj zemlji

Informacijski centri EU-a smješteni po cijeloj Europi. Pitanja možete postaviti pozivom na besplatni broj (00 800 6 7 8 9 10 11), e-poštom ili možete posjetiti najbliži centar:

► europa.eu/european-union/contact_hr

Povijest Europske unije

Informacije i videozapisi o povijesti EU-a, kao i njegovim utemeljiteljima:

► europa.eu/european-union/about-eu/history_hr

Vaša Europa

Pomoć i savjeti za državljane EU-a i njihove obitelji

► europa.eu/youreurope/citizens/index_hr.htm

Dijalozi s građanima

Ta se događanja redovito održavaju po cijeloj Uniji:

► ec.europa.eu/info/events/citizens-dialogues_hr

EU Bookshop

Internetska knjižara s 110 000 naslova, 235 000 dokumenata u PDF-u i e-knjiga na 24 službena jezika EU-a:

► publications.europa.eu/hr/home

Je li vam ova publikacija bila korisna? Recite nam što mislite:

comm-publi-feedback@ec.europa.eu

